

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HÖGMAN

ILLUSTRERAD TIDNING

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

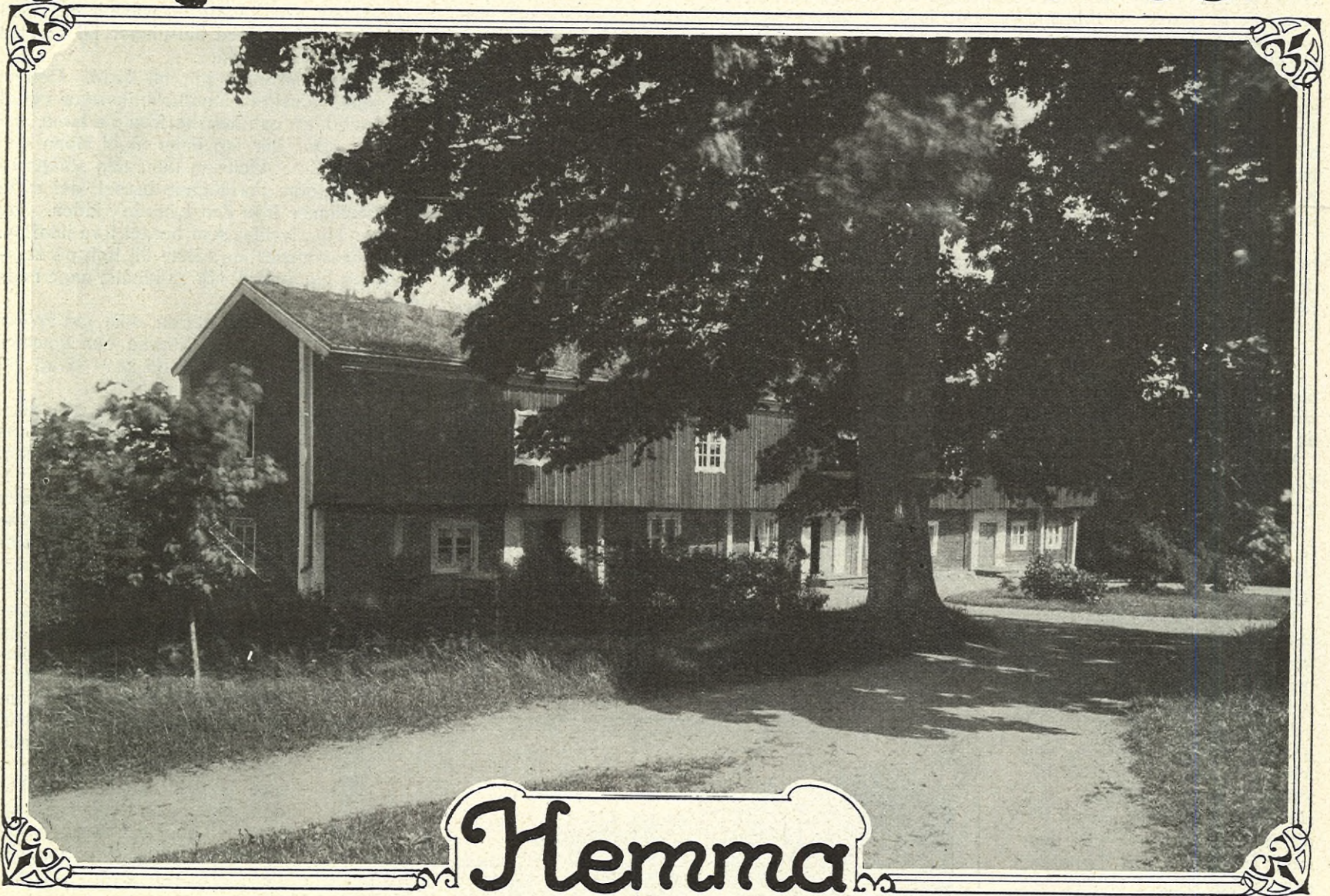
FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 27 JUNI 1915.

HUFVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE:
ELIN WÄGNER.

Midsommarnummer

Hemma

Dikt af Karl-Erik Forslund.

*Träder jag ur skogen fram,
fram i solen ur snåren,
står på Lekombergets kam,
tung af vandringsvägarnas damm,
skådar ut mellan block och stam
arla en morgon om våren —*

*Ser jag djupt i dalen då
gården, mitt bo och näste,
ville jag aldrig mera slå
vingarna ut öfver höjder blå —
ville med starka rötter få
djupt i jorden mitt fäste!*

*Kära gamla bergsmansgård,
röd med knutar hvita,
vid din blåa insjöfjord —
hetsas jag som lo och mård,
blir min tanke bitter och hård
och vill rivas och bita —*

Sommarens land.

ALDELES SOM DEN UNGE KUNGEN förr i tiden eller åtminstone i sagan red sin eriksgata genom bygderna och hans svit med fulla händer strödde blommor bredvid vägarna och i läpporna, alldeles på samma sätt kommer sommaren omsider också till Uppsverige. Och den som ser honom, fattas af en feberaktig längtan att få följa med på hans alltför brådskande färd tillbaka till de länder, där han hör hemma.

Den som ser honom får resfeber, just när han kommer farande som unga kungen i den ljumnade luften och guirlanderna hängas ut till hans ära. Och så lyckligt kan inträffa, att den febersjuka får sin ferie just då och kan stilla sin längtan, söka sig bort ur Bergslagens mörka skogar och dra emot söder till sommarens länder. Själlands leende kust när han snabbt och bekvämt och är redan på utländsk botten.

Men det kan också hända, att den febersjuka före afresan får ett bref. Detta kan ha Capri eller någon liten ort på Sicilien i poststämpeln, och afsändaren kan vara en af hans vänner, som likt flyttfåglarna drar emot Norden just då och som räkar nämna, att han i förbifarten tänker sänka sin vinge i Arild.

Till slut kan det också hända, att den febersjukens vän är en kvinna, och då inträffar det med säkerhet, att hans ursprungliga resplan rubbas så långt att den får uppta en visitt i Arild.

Och detta var just händelsen.

Men hvarför skulle det inte också kunna hända, att den febersjuka är just jag och vänninnan jag skulle möta i Arild ingen annan än du?

Minns du? Det var i århundradets jungfruligaste gryning, när vi själfva voro unga som gryningen.

Jag minns... Minnet af ens längtan, ingenting mer, blir till sist det bästa i lifvet. Jag flyttar mig så lätt tillbaka till "en vårdag ljus och blid..."

Mitt tåg har lämnat Bergslagens mörka skogar långt bakom sig, och jag andas Väst-kustens luft med djupa andetag. Där räknar jag just Hallands små grå och hvita städer, som passera mig i den ljumma junikvällen. Ibland går färden längs stranden, och min blick, som är ovan vid afstånd, fångar nästan med skrämselfull horisontens vidd för att snart söka sig inåt igen med mäsarna och lärnorna, som söka land i alltmörk dalande flykt emot kvällen.

Nu blir den sista lilla grå staden allt mindre i kröken bakom mig, och jag märker att tåget girar inåt land. Jag förlorar hafvet ur sikte, hör lokomotivet arbeta tyngre och känner linjens stigning. Snart är jag inne i en skogsbygd. Ett förnämligare namn anser jag mig inte kunna ge åt Hallandsås, som jag förstår att jag nått.

Men nu glesnar skogen, nu bär det uffför och framför mig

*Ser jag då din röda vägg
som ett smultron glöda
eller ett rosigt majstångsägg
mellan blommande rönn och
hagg,
ler jag i mitt grånande skägg,
glömmer vandringens möda.*

*Står jag där i höjden och ser
stugan, täppan och svalfen —
himlastormande drömmar, er
minns jag ej mer och tror jag
ej mer —
ler och stiger från bergen ner
till min vrå i dalen.*

ligger slätten med skymten af hafvet i väster, slätten, vid och lätt disig i solrökens drömlika flor...

Nu är jag i Skåneland. Där har jag Skelderviken och därborta i grönskans skymning ligger Arild gömdt någonstans på stranden.

Och i Arild, där är redan du. Du sover redan nu?

I Kattarp måste jag öfvernatta. Först med ett morgontåg, tidigt dess bättre, kan jag fortsätta till Höganäs och därifrån på landsväg som i romantikens ålder nå min längtans mål vid middagstiden.

Nu har skymningen fallit. Jag vet inte, hvilken af de många vägarna, som i alla väderstreck löpa ut öfver slätten, jag skall välja att flanera på, sedan jag burit in mina effekter i det lilla hvitmenade hotellet. Men jag vet, att den måste leda åt Arild till liksom jag visste, att rummet jag valde måste velta åt Arild. Jämna, raka, svagt lysande i den mörkgröna viden löpa de ut emot slätten, vägarna, alla lika inbjudande för flanören. Men mest inbjuder den som leder till kyrkan i närheten, ock kyrkan ligger i riktning mot Arild. Där vandrar jag nu, spejande mot mötesplatsen och med en flock sjungande ungdom framför mig på vägen...

Men det mörknar alltmörk och jag söker mig in. Dörren till hotellmatsalen är på glänt, då jag går förbi. Där står stationsskrifvaren under taklampan och granskar smörgåsbordets hemtrefnad genom sin pin-

Af Ode Baltén.

cenez. Omkring honom trippar en ung skrattande Hebe, som då och då tappar en gaffel eller två. Lockad af idyllen går jag in och jag glömmer mig länge kvar af att bara lyssna på tystnaden, som med kvällen tycks ha smugit in från slätten. Omsider bryts den af det buller, som på en järnvägsstation bebådadar ankomsten af ett tåg. Jag hör brådskande steg, röster från perrongen, och en semafor eller en växel gnisslar på afstånd. Lanternornas bjärta sken i hvitt och rött eller grönt glimmar förbi i fönstren. Jag vaknar ur mina drömmar och måste fråga mig, om inte de färgerna just äro mina lifsfärger för tillfället. Är jag inte resande kanhända i tron, i hoppet och kärleken?

Nu skär den gälla ankomstsignalen genom natten. Det är tåget från Kristiania till kontinenten, som brusar in, stannar en minut och ilar vidare med hälsningar till världen från vråarna i bergen...

Min egen hälsning går till Arild. Genom det öppna fönstret på mitt rum hviskar jag ut den i mörkret, och kanske föra vindarna den vidare. Då hör jag ännu tåget slöna och rassla därute... Och jag låter mig söfvas af det småningom bortdöende bruset, det enda jag förnimmer från den lyhörda vidden. Jag domnar hän, lycklig som barnet före julafton. Innan dess hinner jag räkna till tolf, på samma gång jag dunkelt hör en klocka ange midnatt.

Jag blir väckt af någon, som jag tycker häffigt rycker i fönsterhakarna och kommer gardinen att flämta... Hvad nu? Hvad vill man? Är det tjuvar?

Då möter jag dagerns gråa öga, som sticker in och betraktar mig förstulet. Då minns jag och måste smyga upp för att speja mot Arild.

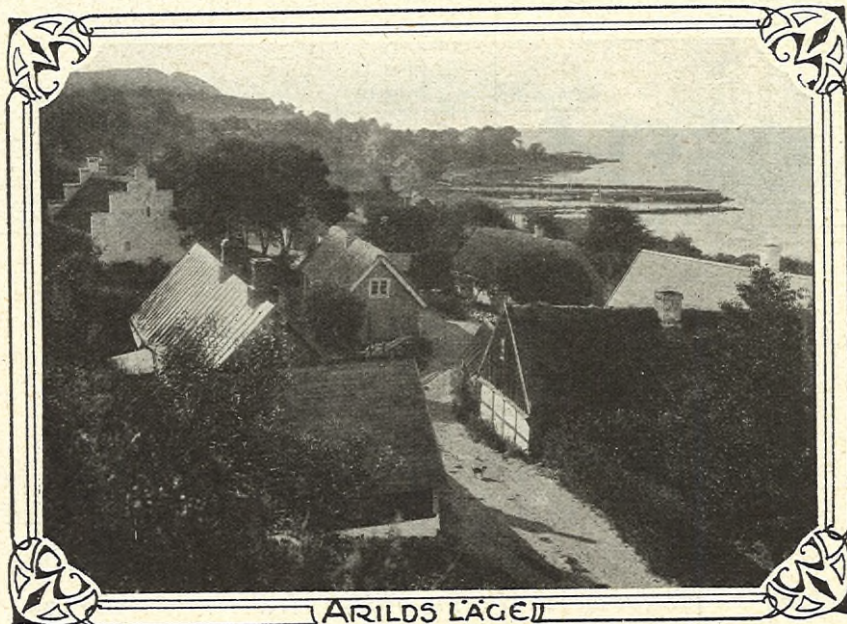
Det var hafvets mornande andetag, som väckte mig. Hafvet syns som en strimma långt bort i diset, det ännu inte ljusgenomdränkta men dunkla som gryningsdrömmen själf. Rymden tycks upprepa de djupa andetagerna, på samma gång ljuset i hvar ögonblick märkbart stiger, som om det från andra sidan nalkades en jätte med fackla och sju-

milasteg öfver slätten. En tupp låter just höra sin gälla fanfar där bortifrån och snart stämmer en annan in. Snart stiger hela koren af lushymner mot höjden, sist från lärkan den enda som sjunger på utbredda vingar, som fordrar full eklärering, innan hon vågar börja, för ugglan och falcken.

Där jag nu står och ser och hör, drömmer jag mig, att också du har vaknat och i gryningen spejar mot öster i ditt fönster liksom jag emot väster i mitt. Jag känner hur vinden kommer med hälsningar från dig, och jag skickar dem tillbaka med kyssar...

Så förflyter en natt i längtan efter en skönhets skönhet.

Efter korta inslumranden, afbrutna af slättens ostyriga vin-

ARILDS LÄGE

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 9.—
Halft år	3.50	Halft år	4.50
Kvartal	1.75	Kvartal	2.25
Månad	0.75	Månad	0.90

Iduns byrå o. Expedition, Mästersamuelsgatan 45.

Redaktionen: Riks 1646. Allm. 9803.	Expeditionen: Riks 1646. Allm. 6147.
Kl. 10—4.	Kl. 9—6.
Red. Högman: Riks 8660. Allm. 402.	Annonskontoret: Riks 1646. Allm. 6147.
Kl. 11—1.	Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1.	Riks 8659. Allm. 4304.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	
25 öre efter text.	Utländska annonser:
30 öre å textside.	30 öre efter text. 35 öre
20% förhöjning för särsk. begärd plats.	å textside. 20% förh. för särsk. begärd plats.

dar, spritter jag återigen upp, men nu af den oro, som aldrig lämnar järnvägsstationens nattgäst. Då är klockan äntligen sju, och om en timme går tåget till Höganäs.

Slätten öfverflödar af sol, och hafsstrimman skönjs tydligare i väster. Jag kan urskilja bolmiga träd, som svartsjukt missfänkas för att dölja Arild...

Jag sätter mig fastande på tåget. Tanken leker friare hos en hungrande, hjärtat håller en jämnare rytm och man kan känna sig på gränsen af okroppslighet.

Och det är utan motvärn jag

HEDEMORA GAMMELGÅRD

Vi skrida fram mot en trädninge, där en enslig stig slingrar in. Vi nå en allé, avslutad af en raserad parkgrind och fortsätta förvirrade och betagna. Snart stå vi midt i en park med ett öfvergifvet och förfallet slott för våra blickar...

Vinden rasslar i buskarna och spökerna lura i dunklet... Jag känner din rysning, och vi smälta tillsammans i en kyss, som aldrig vill brista.

Vi smyga fram emot byggnaden som skygga djur och fitta med bankande hjärtan in i de ut-huggna fönstren i källarvåningen

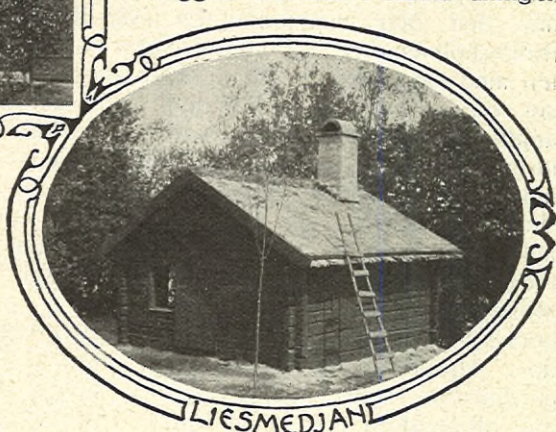

BADSTUEN

DALARNAS SKANSEN.

UNDER FLERA ÅR HAR EN FÖRENING, LEDD af kontrollören Karl Trozig, arbetat på att få tillstånd en fullständig gammal dalagård i Hedemora, — ett af dessa bygdemuseer och kulturhårdar, som Karl-Erik Forsslund bl. a. i Idun så värtaligt pläderat för. I dagarna har man kommit så långt, att gården står färdig invid stranden af sjön Hönsan, fullt inredd i minsta detalj på gammalt vis. Gården består af åtta byggnader, som bildar ett sammanhängande helt: boningshuset, bod med svalgång, sters, stallbyggnad med portlider, härbre, liesmedja, badstu och linbodar.

Invigningen högtidlighölls med en folkfest, anordnad som en gammaldags skördefest, till hvilken traktens befolkning inbjudits. Högtidstalei hölls af landshöfding Holmqvist. Dagens betydelse hugfästes också med dikter af tre dalaskaldar: Karl-Erik Forsslund, Carl Larsson i By och Kerstin Hed. Hedemora gammalgård kommer helt säkert att fylla sin uppgift att bli en förbindelselänk mellan gammalt och nytt i södra Dalarna och en medelpunkt för hembygdsfester och hembygds känsla.

LIESMEDJAN

låter mig föras fram på de blå stålskenorna, som jag då och då i kurfvor ser blänka framåt slätten. Jag kommer till Höganäs i behaglig frukosttid. Det lätt relliga lynne, som hand i hand med hungern nu har intagit mig, skyller jag på den erfarenhet jag här för första gången får om betydelsen af begreppet distans.

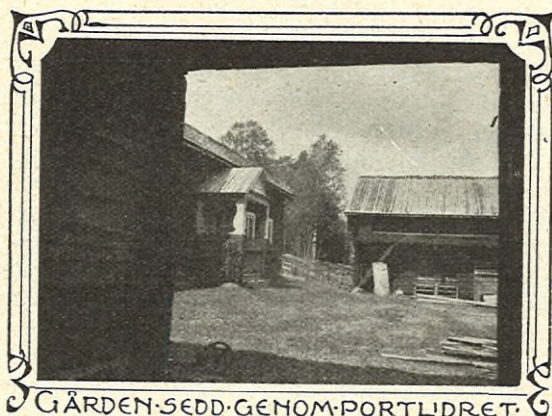
I Höganäs möter mig stenkolet. De svarta vägarna skulle godt kunna tillhöra ett bruk däruppe i Bergslagen. De små butikerna och officinerna, posten, telegrafan, banken och apoteket, svära heller inte mot det hemvana. Jag kunde tycka mig förflyttad dit, om jag inte skymtade hafvet här i stället för de beklämmande skogsgördlarna. Och hvad som mer öfvertygar mig om motsatsen är alléernas blommande kastanjer, som vittna om det mildare luftstreck och den bördigare jorden. Man ser dem aldrig däruppe, om inte på kyrkogårdar... Här lysa deras festbloss som julgranarnas ljus uppe i hembygden, där man på så sätt försöker ge sig illusion af blommande träd.

Och nu kuskar jag som i romantikens ålder landsvägen fram emot Arild. I den lätt kuperade och intill tumsbredd odlade mark slingrar vägen, som om den både om förlåtelse för att den tar i anspråk någonting alls af en så fruktbar grund. Men jag drömer... Detta är ju Champagne. Ser du inte mörkningen därborta åt Arild till af begynnande vinplantage? frågar jag mig själf.

Och klockan närmar sig timmen, då jag beräknat vara framme. Ogat börjar redan smeka de mjukt linjerade kullar, som bilda Arilds strandhöjder. "Säg mig, du doftande vind, som dansar i fröjd öfver fältet," frågar jag med romantikern, har du inte ännu farit förbi henne på vägen någonstans? Jag vet, att hon har gått ut för att möta mig. Hon borde redan vara synlig.

Och där kommer du då äntligen, ensam och hvitklädd på vägen och med en ljusgrön silkeslöja från Sicilien virad om ditt hår...

På vår aftonvandring framåt byvägen ob-

GÅRDEN SEDD GENOM PORTLIDRET

servera vi det gamla grå kapellet af tunga, okonstladt sammanfogade block till hälften skymd af kyrkogårdens träd. Lockade af stillheten dras vi in. Du går fram emot koret, men jag tar andaktsfullt plats i bakgrunden. I taket ser jag miniatyren af den stolta brigg, som förlit med man och allt en gång på den stormfyllda kusten. Jag ser dig på spiraltrappan skrida upp till orgeln, där din ljusa byst affecknar sig mot den skumma kalkväggen, en sällsam motsats till den törnekrönta på altartaflan. Nu blir hvalfvets dunkel fylldt af din lifsvärma röst, och orgelns vox-celeste sipprar som pärlregn mot fönstrens vidder, där gröna grenar vagga i aftonvinden.

Och när jag lämnar den underliga vespren i sällskap med officianten själf, ser jag månen höja sig öfver synranden i öster. Du pekar på människorna, som sittande på sina trappor betrakta solnedgången i hafvet.

bland unket murbruk och sten. Det är dödyst. Spökskrämda hålla vi oss tätt tillhoppa och med blickarna mot månen, en faun och en oread som på sin aftonvandring förrirat sig i den öde parken och nu stå öga mot öga, förvånadt stirrande på den mötandes drag.

Då susar det i ett äldrigt träd, och på en rabatt nickar en ros i sömnen. Det suckar från ett öde gemak och läderlappar fladdra skrämde omkring. Tornflöjeln vänder sig gnislande åt annat håll af en plötslig il och under grundmurarna klingar doft ett hammarslag... Det är tomten, som faller släggan till sitt släd för att smida en klenod. Och i fönstren glimmar månen, som lånar sitt bleka ljus åt de dödas fest...

Och allt detta är dessvärre långt ifrån sant. Sanningen är, att jag en gång för länge sen råkade i en mycket underhållande brev-växling med en anonym ung skånsk dam, "Elsa 19 år, Malmö p. r.," eller så, om jag minns rätt. Plötsligt och utan begripligt skäl afbröts förbindelsen från hennes sida. Jag forffor att skriva och jag annonserade men till min besvikelse utan resultat. Jag fick aldrig höra af henne mer. Kanske hade hon dött, och jag sörjde henne.

När nästa sommar strödde sina blommor öfver hennes minne, skulle jag göra en resa ett litet stycke utom Sveriges gränser, men kom aldrig längre än till Arild, som jag fann vackert nog. Då var "Elsa" troget mitt osynliga sällskap. Särskildt ledsagade hon mig med stor huldhet på den mänskensvandring jag gjorde i parken kring det nära Arild liggande Stubbbarps slott, som råkade stå under reparation och i månhuset fick ett farligt tycke af gammal ruin. Jag gaf min "Elsa" heder och värdighet af den kvinna man söker och sällan finner, emedan hon är död, måste man gissa, långt före ens tid eller ännu inte född, men som kanske just därför ständigt väfver sig in i ungdomsårens drömmar...

Låt kemiskt tvätta och pråsa Era kostymer hos oss och Ni blir belåten.

Örgryfte Kemiska
Tvätt- och Färgeri Aktiefbolag Göteborg

KLIPPAN
Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:
Finare Post-, Skrif-, Kopie- och Tryckpapper samt kartong.
Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

VIKEN OCH ALFRET. Af HUGO ÖBERG.

FÖRSTA GÅNGEN HAN KOM dit ned var han bara tolf år, en yr stockholmspojke, som aldrig hittat längre utanför sin sommarkvafva stad än i Haga ruiner eller på Ladugårdsgärdet.

Resan blef också en makalös händelse i hans unga lif. Gottland där midt ute i det blåa hafvet — på kartan! — var paradiset, kapten Smitterberg på gamla "Klintehamn" var Sankte Per med himmelrikets nycklar och farbror tullinspektorn, som saft och väntade i viken, han var Gud Fader själf! Men när den lilla östersjöångaren lade ut från Riddarholmen och ref upp Köhlers badvattnen med sin propeller, då sträckte pysen på sig som en miljardär med lyxhytt på en oceanjätte. Storhetskänslorna sutto i hela Mälaren igenom fram till Södertälje, ty man mötte bara mindre ångare, bogserare och skutor. I kanalen var man också säker, ty man fyllde ju ut den till hela dess bredd, tyckte man. Och sen var det åter liksom Mälarfjärden, fast luften hade börjat kännas så underligt märklig. Mörkret drog långsamt för gardinerna, snart syntes ingenling att jämföra med, man trampade fortfarande en oceanjättes däck, och för öfrigt kom slutligen Sankte Per-kaptenen, som hade Gud Fader-tullinspektorens uppdrag att vaka öfver en, och kommanderade till kojs. Några timmars sömn, kvalfulla drömmar och så uppvaknandet med sjösjukan. Men när sedan Klara-pojken lyckats krafla sig upp på sin oceanjättes däck och stirrade rätt fram öfver stäfvén, som guppade upp och ned, då krympte de sista storhetskänslorna ihop så våldsamt, att han höll på att kvävas i skräck och ynkighet. Ty himlakupan var såsom en oerhörd hvit gom och hafvet en blå sväljande och hvälvande tunga, det hela en vidöppen fragig käft, som i hvarje ögonblick, ja nu, nu... Det var dopet — en verklig ångestusch, under hvilken gossen böjde sitt hufvud mycket djupt. Men så låg man ändligen vid kajen i Visby lugna hamn, kände fast mark under fötterna och kunde utan fasa se ut öfver hafvet. Det var som om en jättehand plockat upp gossen ur gamla Klaras kvalmiga labyrinth och i ett nu saft ned honom vimmelkantig på denna öppna hafsstrand. En våldsam förändring, men han får inte tid att fundera, ty nu kommer Sankte Pers son med i leken. Visbypojke, skall följa med pappa på turen rundt ön. Det gäller att inte låta distansera sig af hafsstadens söner, man formerar bekantskap och så blir det kustfart med strandhugg i alla hamnarna. En solig morgon med frisk bris passerar man Hoburgen i en stor sväng utanför det farliga refvet, och om några timmar öppnar Burgsviken sitt breda, grunda svalg till ett vänligt välkommen.

Nu får han ett alldeles nytt intryck. Något liknande den här naturen har han inte sett förut på resan kring paradiset. Inåt land är det alldeles platt som en flotte och ser ödsligt ut. Han känner sig ängslig och börjar undra

hurudan Gud Fader-tullinspektoren är egentligen. Med Sankte Per har han nu blifvit så god vän, att han skulle vilja följa med honom tillbaka till Visby och sedan — ja, sedan hem till Stockholm igen!

Men den lilla bruna "Klintehamn" ångar fram ute i segelrännan. Röken drifver i en bolmande plym bort utåt hafvet, och den blågula flaggan smattrar i aktern. Som en snödrifva står skummet framför stäfvén, där gossen ställt sig, obeskriflig till mods.

Nu ser han hur stäfvén sakta riktar in sig mot en hög kyrkspira, som stiger ur diset långt inne i viken. Maskinen stampar doft i skrofvets djup, rorkettingen smäller i däckramen och sjöarna fräsa förbi. Då och då bugar en kvastprick i svallet, och längre bort gungar ett sälhufvud som en boll på vågorna.

Länge står han och stirrar ned i det klara vattnet, så skymlar något uppe i luften. Det är skraftmåsar, som kommit ut från land för att möta, och de följas snart af pärnor i studsande luftsprång. Det flata landet har kom-

står Gud Fader-tullinspektoren med örnäsä och stora grå polisonger, en stram och imponerande herre i ämbetsmössa med rak skärm som på en fransman. Hans stora, kupiga, litet spefulla ögon granska forskande passagerarna vid relingen, så möter hans blick gossens och lyser upp. Och på en gång vet gossen, att han kommit till rätta stället, och skyndar att ta sig i land...

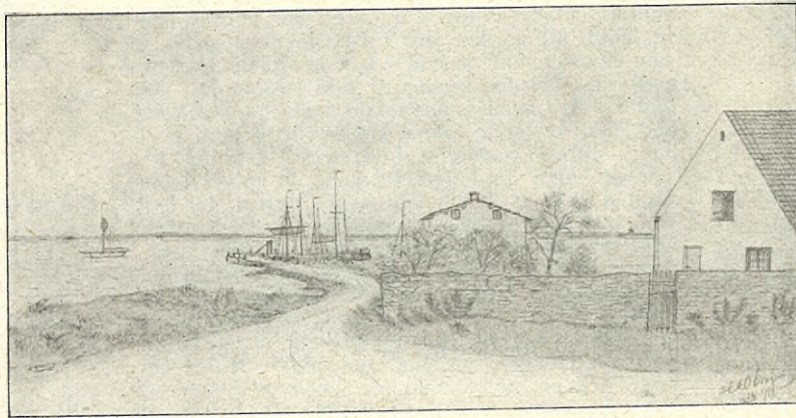
Ja, det var första gången, och den sommaren lektes bort på fläcken. Man åt och drack, badade, spelte schack, sköt till måls och seglade. Ut på "alfret" kom man inte ofta och aldrig långt.

Men åren gingo, och åtminstone hvarannan sommar kom gossen tillbaka till viken. Och i allt vidare ringar gingo hans ströftåg ut kring den lilla oasen på alfret — tullbostället med sin trädgård. Han lärde sig älska denna natur som botanist, som jägare, som ensöring och filosof. Gick alldeles upp i den, kunde den och — glömde den! Nej, glömde den aldrig riktigt, men fick inte ro för lifvets fruktansvärda strider.

På tjugo år har han inte trampat kalkdammet i backen mellan tullbostället och långa bron eller känt alfrets stormhyflade torf fjädra under stegen. Vipor har han hört på andra stränder, men inte på alfrets.

Och ändå, hur lefvande han ser det så långt efteråt, hur ungt och friskt minnet ännu kväller fram!

Om han skulle våga försöket att rulla upp denna film, som så länge legat lagrad?

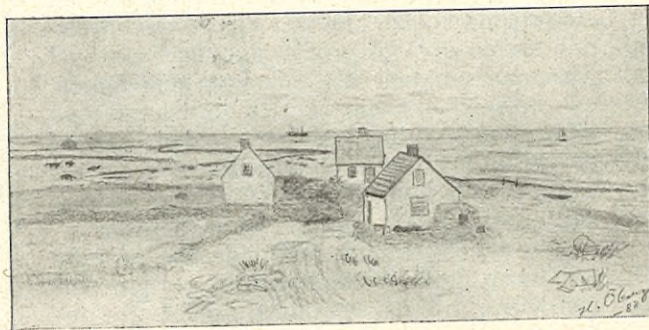
Burgsviks hamn sedd från tullkammaren. Teckning af författaren 1891.

mit närmare inpå, han kan se dess långgrunda stränder, myllrande af fågel, likt löjstimmen i Norrström.

Se där en lång bro med några små byggnader vid landfästet! Skulle det vara tullbostället? Inte möjligt, där skall ju vara en trädgård, och här synes inte en buske, åtminstone på detta afstånd! Aldrig har han kunnat föreställa sig sådana vidder som härnere!

Men så saktar "Klintehamn" farten, vikens hvita botten med fångbuskarna tycks liksom vilja flyta upp, och där ränner nu bron ut, lång som en fjärdingsväg. Den är full af folk och slipstensstaplar.

Sankte Per kommanderar barskt manövern, och så ligger Klarapojkens jätteångare helt stilla vid det mäktiga brohufvudet. Men i folkhopen mellan alla slipstensstaplarna

Utsikt från mitt fönster vid Burgsvik. Teckning af författaren 1888.

Det är en solig morgon strax efter midsommar. Östersjöns vår har som vanligt varit kall och blåsig, men nu ligger hafvet stilla och luften drar i varma böljande skikt öfver alfrets enbuskruggiga vidder.

I sydvästra hörnet af trädgårdens rektangel ligger tullbostället, och uppe i dess gavel mot hed och haf öppnas nu det lilla fönstret till kammaren, som studenten från Stockholm bebor öfver sommaren. Han har bara varit här några dagar, så att sceneriet utanför kammarfönstret har ännu nyhetens hela tjusning för honom.

Närmast i förgrunden stå några hvita stenkåkar, små som hönshus, med låga stengärdesgårdar omkring. Marken sluttar sakta ned mot vikens fångstrand och är strödd med kalkstensblock eller färdiga slipstenar, som ligga nedsjunkna i frodigt ogräs. Till stugorna höra några små ängslappar, där den granna Orchis militaris nu står styf och tjock som en hyacint och blandar sin starka doft med ångorna från hafstånngen och alfrets enbuskar. Bortom denna lilla bit primitiv kultur tar alfret omedelbart vid, oändligt som en hafsytta, men upprutadt af stenmurar i stora gårdar, där en och annan ko betar bland massor af får och råkor. Utanför gårdarna med deras stenmurar eller vastar, som de hela härnere, löper stranden bred och långgrund ut i stora flak och uddar, som slulligen gå ihop med hafshorisontens blå linie. Och

IDUNS KOKBOK
AF
ELISABETH ÖSTMAN

är den bästa kokbok för det svenska hemmet. — — — —
Den har redan utgått i öfver 25,000 ex.
Pris: Kr. 5.50 inb.

Pröfva **Tuppens Zephyr**
och Ni köper ingen annan.

just där står Hvalarnas lilla fyr med lotsstationen, utmärkt af den enda frädkonturen i utsikten. Ett valnötsträd, ett enda, men ett praktexemplar! Omsusadt af stormar och besjunget af hafstrutar, skraftmåsar, färnor och strandskator!

En lång stund står studenten och ser rätt ut öfver detta landskap, detta haf. Så vrider han hufvudet litet åt vänster, inåt land. Där i sydost begränsas utsikten af några falldungar, det är Mjölhattens gård vid den grunda myren med skriande vipor och gallhojande rödbenor. Men långt hitom detta parti ligger tullvaktmästarens lilla gråa koja, ensam med några fattiga, blåstpinade syrenbuskar ute på alfret. Ändå tog han på vasten där en gång ett det största och grannaste exemplar af ligustersvärmaren, han någonsin sett. Och kring den kojans växer den lilla Orchis ustulata med sitt kritskära, i toppen svartröda ax och de små solrosorna *Inula ensifolia* och *Britannica*.

Hur många fjät har han inte trampat där ute på alfret bland stenar och tulkört och sljærtistel! Hur många skott har han inte lossat på dessa vidder, där viporna gå och pillar i lufvorna mellan de krypande enarna och de rödbenta snäpporna sitta en, två, tre på vasten och låta sina kippläten eka mot vandraren, tills de plötsligt fara upp som raketer för att som de stanna på en punkt och explodera med en verklig skräll till alarmskrik! På dessa solgassade gårderna, där falcken sänker sig med fännen, han snappat bort nere vid stranden! Öfver hvilka strandskattan, hafvets knubbiga, svarthvita morkulla, sträcker pilsnabb på sina vägar mellan myrarna och viken!

Studenten sluter ögonen och drar vällustigt in den starka luften från hafsalfret. Så hör han farbror tullinspektoren tala nere hos fästern i sängkammaren under, tar sin mössa och går tyst utför trätappan ned i tamburen. Öppnar dörren till bostället och ställer sig på kalkstenstrappan utanför.

Till höger i förgrunden uthusen bakom sin höga vast och tullinspektorns ängstäppa intill det stora dysfra magasinet. Till vänster flaggstången, kring hvilken den lilla gulbruna pingborren *Melolontha solstitialis* svärmar massvis nu om kvällarna. Nedanför flaggstången barlastplatsen med sanddrifvor, torkad fång, snäckskal och hela små snår af rara korsblomsstriga såsom *Isatis tinctoria*, *Diplotaxis tenuifolia* och *Cakile maritima*. Eller umbellater såsom den morotbladiga *Scandix pecten* och den snärjiga *Torilis antriscus*.

Men midt i tafan löper den stora bryggan ut, lång som en fjärdingsväg, kantad med jakter och slupar på läsidan och belamrad med sina eviga slipstensstaplar uppe från byns stenbrott. Som bakgrund till det hela den stora vikens blå vidd med andra sidans land hägrande kalkgrått västerut.

Ännu en gång blundar studenten af välbehag, så stiger han ned från trappan och går in i oasen bakom bostället.

En liten vildvuxen trädgård med syrenhäckar och kaprifoliebersäer utmed vasträckorna, rosenkvarter, sparrissängar och jordgubbsland under fruktträden och orkidéer

Vägen till fäbodarne: Motiv från Myssjö, Jämtland.

BERGUFVEN.

DET SKUMMAR I STAFVAN,
och björklöfven dofta.

Jag sitter i bäfvan —
hur ofta, hur ofta
jag suttit och spejat och spanat som nu!
Omkring mig stå korna med daggiga
mular

och tugga sin klöfver;
men ufven han ular
i bergen bortöfver:
Uhu, uhu!

Och sveper en västan
i tallarnas toppar,
då är det, så nästan
i skrämnel jag hoppar
och springer min väg ifrån stäfva och
ko!

Det knakar i skumslet därinne och
svingar

i granen och tallen
som stormens vingar
mot fäbodvallen
ur enslig mo!

Jag har väl i minne
hvad gamlingar talat,
om barn, som därinne,
jag skönjer, betagen,
när kvällssolen dalat,
ha sargats till döds utaf bergufvens
klor.

Och knappast, när affonens skuggor
bli djupa,

jag blicken förs lyfta
mot hällar, som stupa
från Storklintens klyfta,
där ufven bor.

Och först, när för dagen
jag sysslan fått sluta,
jag skönjer, betagen,
vid grönskimrad ruta,
att aldrig var kvällen så vacker som
nu!

Men stänger jag fönsternas luckor till
natten

och spanar i kvällen
mot dimblåa vatten,
det ekar från hällen:
Uhu, uhu!

KERSTIN HED.

och gräs i gångarna. Men på långsidan åt alfret till stå pilträäd och höga popplar med starholkar. Stararna äro nu på morgonen i liflig verksamhet och flyga oafbrutet till och från den del af alfret, som här norrut sträcker sig ända fram till byn med väderkvarnarna i utkanten.

Studenten stannar och tittar på rosenbuskarna. Som vanligt! Där ha redan lapetserarebina varit framme och skurit ut sina ovaler ur bladen. Och nere i rabattens forra sluttningar arbeta sandsteklarna för att gräfvat ut tunnlarna, dit de sedan skola släpa det förlamade bytet för afkomman.

Han går bort till pilarna, hvilkas spetsiga löfverk glänsa så friskt i solen. Jo, fullt af påfågelsvärmarens gröna larver med hornet på bakändan! Precis som hvarje sommar vid den här tiden. Den underbart vackra skymningsfjärilen med bakvingarnas blåa ögon tittande fram ur schatteringen af brunt och rosengrått!

Ah, denna lilla oas i alfrets öken med midsommarnätternas dofva aeroplansurr från de tusen sinom tusen nattfjärilarna! Hvarje syrenklase vaggande under en liten flygmaskins lätta nedslag! I fjärran hafvets brus och ute från strandvidderna då och då det vemodiga skriet af en vipa eller den mjuka hvisslingen från en snäppa!

För tredje gången sluter studenten ögonen och står länge så.

Därpå rätar han upp sig och går genom en liten grind i trädgårdsmuren ut på alfret åt byn till. Stannar och ser på husgyttringen vid väderkvarnarna. Nej, byn lockar honom inte! Det skulle vara Näktergalslunden med den höga medeltidskyrkan, men för att komma dit måste han genom byn med människorna. Nej!

Han vänder och sträfvar söderut igen. Bänder då och då upp en platt petrifikatsten, som är inlagd i torfven. Genast kilar en liten bombarderbagge undan och ger ifrån sig ett rökmoln. Studenten ler, allt är som det skall vara en sådan välsignad dag på alfret.

Och efter en liten tur till tullvaktmästarens fattiga grå sluga går han hemåt igen. Nu sitter farbror säkert och väntar honom i tullkammaren.

Ärade halfårs- och kvartalsprenumeranter

erinras vänligen om nödvändigheten att snarast förnya prenumerationen för årets senare hälft för att afbrott i tidningens regelbundna expedition ej må uppstå. Alla prenumeranter erhålla gratis

Iduns julnummer,

hvilket skall innehålla idel skönlitterära bidrag af ett stort antal af våra bästa nu skrivande författare och därför kan betecknas som en litterär årsskrift af högsta värde för familjebiblioteket.

EDVIN HULTS MIDSOMMARFRÖJD

AF HEDVIG SVEDENBORG

JA, ETT STORDAD HADE Edvin i Hult varit med om under sin sextioåriga lefnad och det var Bondetåget härom året.

Men att det var både det första och det sista det hade han då varit ganska viss om.

Inte ett knyst hade han vågat berättat om all den härlighet han sett och allt det märkliga han varit med om — minnen, som han begravt, likt en dyrbar skatt, allra längst inne i botten på sitt hjärta, för allt det han blef utsatt för.

Om någon frågade honom om Bondetåget, så såg han bara outgrundlig ut, ref sig betänksamt i nacken och menade — att visst var det bra i Stockholm och inte hade han något att klaga på, inte.

Men nu!

Detta var då tusen gånger värre, och Edvin i Hult kunde då rakt inte begripa att han på gamla dar skulle bli kastad in i sådana svårigheter.

Att gå ut i krig och bli sprängd i luften till lands och vatten var väl ett intet mot detta.

Medan han satt helgdagsklädd i skjortärmarna midt på pinnsoffan i storstugan och ömsom kisade bort mot äldste sonen sin och ömsom tog sig en titt i spegelglasskänkens grönbuckliga glas, vred han och vände på tankarna tills att det sved och värkte i hjärnan nästan som när han hade tarmvred en gång i tiden.

Tänk, att kärleken så här på gamla dar skulle komma och blossa upp i honom som en förkolnad brand, då man blåser på den.

Det var då rena rama eländet — det var just hvad det var. Och Edvin i Hult suckade till och torkade sig om näsan med handens avvisida, medan han åter sneglade ängsligt bort mot sonen, som somnat ifrån tidningarna borta i gungstolen.

Då var det genast som om gubben känt sig lite karskare. Han spottade en lång skicklig tobaksstråle mot kakelugnen och tog en ny buss för att klara tankarna.

När det hade börjat var inte godt att säga. Han visste bara att den där dagen då hela berget prunkade i solen i styfmorsblommornas violetta mantel, under det att päronträden stodo tyngda af blom som furorna på vintern af snö och lilla äppelträdet på gräsplanen var ändå rosigare än Kull-Margaretas kinder, så hade han för första gången förställt hur det var fatt med honom. Och då — då var det så dags.

Blommorna, det var nu det käraste han hittills haft i lifvet. För se käringen hans hade varit ett rifjörn af den äkta sorten och barna hans hade gått sin egen väg och gjort precis hvad de ville, så snart de blifvit så stora, att man inte kunde ha dem "i spisen" längre. Så inte hade det varit någon fröjd med det inte, utan bara ledsamhet och förgelse.

Medan blommorna däremot!

O, hvad han kunde längta och drömma om dem om vintern och sedan glädjas och fröjdas åt dem från vår till höst.

Men den gången i jons när Kull-Margareta kom till hans lilla täppa för att hjälpa honom med några nymodiga lökar och sådana där begoniaknölar di kallar, som han rakt förälskat sig i uppe på herrgården, så hade han

rakt tyckt att hon var som en fin blomma själf.

Alla tänderna hade hon i mun och de lyste bländande hvita mellan hennes skrattlystna röda läppar, hennes mjuka grå ögon voro fulla af godhet och längtan och håret låg mörkt och burrigt under den blommiga huvdudden.

Från den gången hade han lidit som oftast gjort sig ärende till herrgården för frö och plant och allt han kunde hitta på, men inte förrän den dagen päronträden stodo i sitt fullaste flor hade han förställt hur illa det var fatt med honom.

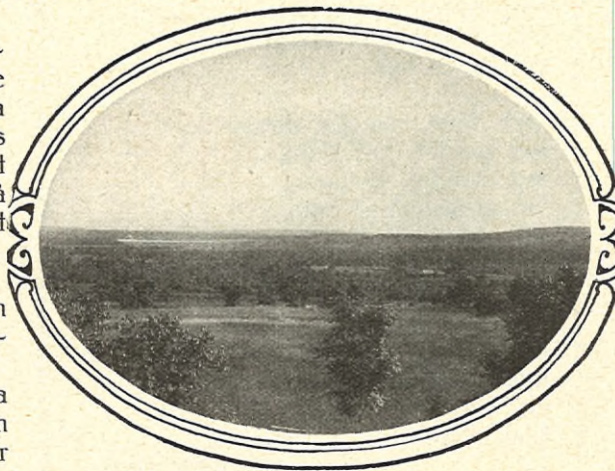
Och sedan den dagen var det rakt slut med hans frid. Han hade inte ens sett eller lagt märke till, hur syrenerna knoppats och slagit ut.

Det var mycket värre än då han gaf sig ut på en sådan farlighet som Bondetåget. — För han hade ju hört att socialisterna och kvinnfolken i Stockholm var det värsta en kunde råka ut för — fast nog var hans erfarenhet att hans egen afföda och folket i byn, där han var barnfödd, voro mycket vanskligare att tas med. Det var då säkert.

Bara han tänkte på hvad sönerna skulle komma att säga och folket i byn, så knotttrade sig hans gamla torkade hud af fasa.

Men Kull-Margareta hade blifvit honom till en sådan längtan i blodet, så henne kunde han inte afstå ifrån — inte för helvetets alla pinor. Och nu på midsommarafton skulle det ske, så sant som han var Edvin i Hult och hade skogar för sina modiga hundra tusen.

Så hvad som fattades i ungdom, det fanns ju i pengar. Nog vore det väl skönt för henne att slippa gå och sträfvä som trädgårdskulla längre, och pigor och drängar skulle hon få så många hon ville ha.

— Sjön låg som en strimma borta vid horisonten.

Om han nu inte var så grann att se på precis, han kastade en forskande blick mot det grönbuckliga spegelglaset i skänken, så var han väl karl i alla fall.

Men spegeln hade dock gifvit honom en varning och ett råd.

Sannerligen skulle han inte be baron själf bli hans bönenman, tänk att han inte kommit på en så "patent" idé förut.

Försiktigt reste han sig ur pinnsoffan, för att inte väcka äldste sonen, hakade ner helgdagsrocken, som hängde på en krok på väggen, tog körkhatten och smög sig ut.

För nu ville han partu komma före alla de andra till herrgården.

Och inte heller ville han råka på Kull-Margareta för aldrig det. Men naturligtvis ville ödet inte bättre än att han skulle stöta ihop med henne alldeles nere vid grinden, där hon drog sina sista kraftdrag.

Oj så lena och mjuka hennes rörelser var och tänk bara att få famnas af de där mjuka, bruna armarna. Minsann rodnade inte flickan nästan som en ros, då han helt sirligt lyfte på sin gamla luddiga hatt, och ögonen hennes skimrade till som i tårar.

Förresten kände han att hon såg långt och länge efter honom, då han gick upp för den nykraftade breda vägen, genom lindallén, fram till gården.

— Var det möjligt, var det verkligen möjligt, jublade hans gamla egenkära hjärta, att hon också fäst sig vid honom. Nåja, så alldeles omöjligt var det väl inte — blommor brukade ju trifvas så bra hos honom.

Edvin i Hult rätade upp sin gamla rygg så att det knakade i den, gick direkt fram till baron, som satt ensam och rökte på terrassen, medan hans damer som bäst höllo på att klä midsommarstången borta på planen.

— Nej, men se är Edvin i Hult ute och går så tidigt på dan, sade baron.

— Ja, jag är väl det, menade Edvin och satte körkhatten midt på trädgårdsbordet. Fint väder förresten, fast nog skulle en behöva lite regn i draget.

Och sedan de en stund dryftat skördeutsikter, mul- och klöf och kriget, så undrade baron om det inte var något särskildt Edvin ville.

Visst var det det, annars hade han väl inte kommit så där alldeles apart. Och nu kände han det som om han måst gripa den lilla smula mod han hade i bägge händer, för att kunna få fram hvad han ville.

Jo si det var så att han undrade om baron inte ville bli bönenman för honom hos Kull-Margareta, och om det nu var så att han vore med på det, så skulle han skifta med barnen, så att det blefve frid på gården.

— Nå, men hvarför blir han inte bönenman själf, undrade baron och drog de mörka ögonbrynen högt upp i pannan.

Nej, sin egen bönenman, något så gale hade han då aldrig hört.

— Hm, jäså, så han är ute i friarärende — för egen del. Jag trodde att det gällde äldsta pojken hans, för ja har tyckt mig märka, att det varit lite väl emellan Kull-Margareta och honom på sista tiden.

En bit af Tjust.

Af ADA RYDSTROM.

— Å herre gud, då var det väl därför hon tittat så lent på honom nyss. Edvin sjönk rakt ihop som en tom sädesäck. Se, ta upp striden med äldste sonen sin, det vågade han då rakt inte och till ett åtlöje det ville han då heller inte bli. Men — man är väl inte smålänning för inte heller, och med en liten listig blink i ögat sade han att visst var det Johan, äldste sonen hans, det gällde, men att han tyckte att det vore mera passeligt om baron ville tala med Kull-Margareta.

Och medan unga och gamla så småningom samlades kring midsommarstången och medan Kull-Margareta och Johan inte kunde fatta den oväntade lycka, som ramlat ner öfver dem, gick Edvin i Hult vägen sakta hemåt i bittra drömmar om ett ensligt lif på undantagsgården, dit han nu finge flytta. Utan att se det underbara landskap, som breder ut sig framför honom. De fjärran höjderna, sjön som låg som en strimma borta vid horisonten och de blommande, grönskande ängsmarkerna omkring honom.

Allt var dött för honom och själf önskade han att han varit död och begravven där uppe vid den lilla kupolformiga klockstapel. Det hellre än att gå omkring som en sådan mes och stackare, som aldrig kunde sjunga ut — aldrig säga ifrån.

Men då Edvin i Hult kom in på sin gård, som dock ännu var hans, så glömde han Kull-Margaretas skära kinder, sin egen ynkedom och all världens sorg, då han fick se att den stora ljusröda luktptionen slagit ut i full blom.

Oj hvad det doftade midsommar och hvad det susade och sjöng mellan träden!

Och hur det är, så äro naturens skatter och midsommarens fröjder afsedda äfven för de gamla, som sitta på undantag — ja, kanske allra mest för dem.

DUN SKALL GE UT ETT SÄRSKILDT naturnummer och vill veta litet om Tjust. Inte hela Tjust, ty det blefve alldeles för mycket för ett nummer. Det skulle kunna fylla många nummer, så stort och vackert och innehållsrikt som Tjust är. Men en bit af Tjust. Och jag, som fått i uppdrag att lämna detta bidrag till den ärade tidningen, väljer naturligtvis den biten, som är mest min egen, mest känd och mest älskad. Jag väljer den långa, smala udden Norrlandet, som mellan den två mil långa Gammelbyviken, på västra sidan och Gudingens större vik

med öppna hafsfiärddar österut går från Gammelbylandet ända ned mot Västervik och vid Gräntsö udde når öppna hafvet.

Det är att märka hur alla gårdar här ligga på västerslutning mot innanhaf. Våra förfäder förstodo bättre än vi att aflyssna naturen dess hemligheter. De visste att växtligheten under den kallare årstiden behöfver skydd mot Österhafvets kyliga vindar och stormar, att solsidan är hälsosam för både människor, djur och växter och därför valde de den sidan för sina boningsplatser.

Midt på Norrlandet (landet nordväst om det forna Stäckeholms slott och senare staden Västervik) gå höga skogklädda bergåsar, som slutligen söderut helt platta ut sig i jämnt land.

Nära Gamleby märka vi först det gamla Casimirsborg, ett Lewenhauptiskt gods, som senare ägdes af släkten Fleetwod.

På sin höga blomsterklädda terrass ligger den vackra slottsliknande byggnaden, omgifven af lummiga parker, dominerande den lifliga segelleden. Stranden midt emot framvisar många läcka gårdar. Man ser bantågen ila förbi dem. Höga klippor, löfklädda näs och öar spegla sig i vikens böljor. Ståtlig är synen åt sjösidan och ståtlig är den åt landsidan, där man ser ladugårdarne fyllda af präktlig boskap, där man vidare ser den stora trädgården och de välskötta fälten.

Mot Gudingen ligga stora skogar på slutningarne och de äro ej minst anmärkningsvärda för sina långvuxna träd, hvilka ej äro alltför vanliga så nära öppna hafvet.

Till Casimirsborg hör den förtjusande ön Vistingsö i Gammelbyviken, där växtligheten är så yppig, att den framstående botanisten professor N. J. Andersson på denna lilla ö fann nästan alla träd och växter, som förekomma under denna breddgrad i Sverige.

Det är ej underligt om folkfantasierna hit förlagt de förtrollade trädgårdar, där

”frun” (hvilken var ingen annan än gudinnan Freya) brukade lustvandra, då hon i hamnen af — en svart son flugit hit från sin grotta i det närbelägna höga Fruberget.

Hur många gånger har jag ej i min barn-dom, genom de talrika rosenbuskarne, genom slån- och hagtornssnåren banat mig väg under ekar, lindar, lönnar, oxel, rönn, almar, askar, aspar, apel och ofaliga andra träd och buskar för att komma in i detta paradiset, fastän förgäfvets. Är man inte född på en söndag, så hjälper härtill inte ens den mest brinnande tro.

Om vi från Vistingsö, förbi den vackra, välbyggda gården Värnvik, styra vår båt längs alla de vackra holmarne in i den inre viken vid Segersgårde se vi Fruberget höja sin väldiga hjassa öfver stället stora beteshagar, som, liknande härliga naturparker, dels gå ned till stranden, dels skiljas därifrån af odlade fält. I dessa hagar växer murgrönan vild, här kasta björnbärs- och rosensnår sina blomslingor öfver stenar och gärdesgårdar, här bygga och bo otaliga sångfåglar. Här

De svenska kvinnornas fredssöndag

infaller den 27 juni.

DEN KVINNA, SOM VILL GE ETT TILLSKOTT af sin vilja till den växande fredsviljan, bör den dagen vara med vid ett af de möten, som hållas i Sverige. Där komma kvinnor af olika klasser och meningsriktningar att gemensamt begära ett slut på blodsutgjutelsen och rikta till vår regering en vädjan, att med andra neutrala regeringar samråda om åtgärder för att befordra en rättfärdig fred.

Att utebli är att svika de kvinnor, som på kongressen i Haag sände det första fredsbudet ut i världen och nu vänta framför allt af oss, att vi ta upp det och föra det vidare.

Låt oss alla vara med om att göra den 27 juni till en verklig kvinnornas fredssöndag.

“Kurraboken.”

VID SÖDRA SIDAN AF HALLANDSAS Å kronobostället Onnarps cirka en half timmes väg från Förslöfs järnvägsstation, finnes en märkvärdig bok, som kallas för kurraboken, (kurra betyder knottrig). Den är uppväxt i fyra stammar, grenarna äro inväxta i hvarandra, som synes å bilden. Den fjärde stammen har murknat bort på grund af att en illasinnad person för cirka 15 år sedan borrade ett hål i denna stam med afsikt att döda hela trädet, hvilket ej i sin helhet lyckades. Han tyckte ej om folkvandringen, hvilken ännu forffar, till den egendomliga boken.

Enligt en gammal sägen skulle en kvinna å platsen blifvit oskyldigt afriktad. Före afriktningen yftrade hon att hon var oskyldig och såsom bevis därpå skulle på hennes graf uppväxa ett märkvärdigt träd.

A. S.

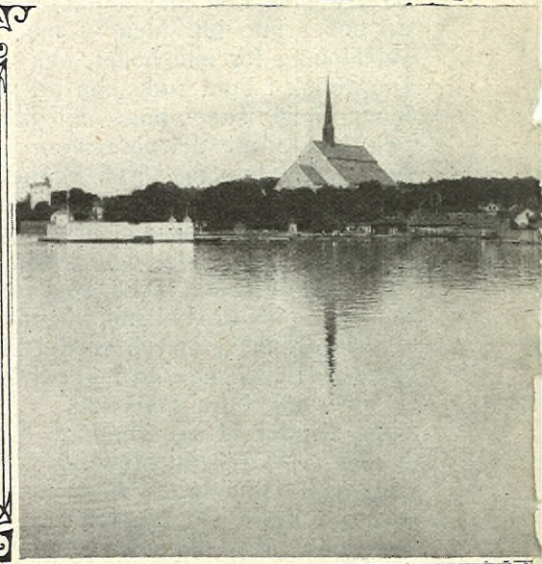
FRÅN TJUST OCH DROTT

Tid

Här se vi Norrlandets halfö som på en karta, ser dess branta stränder, i udde på udde kasta sig i Gammelbyviken. Här se vi skärgårdens alla öar ligga så fält, att de förefalla som ett stort, djupuddadt blad.

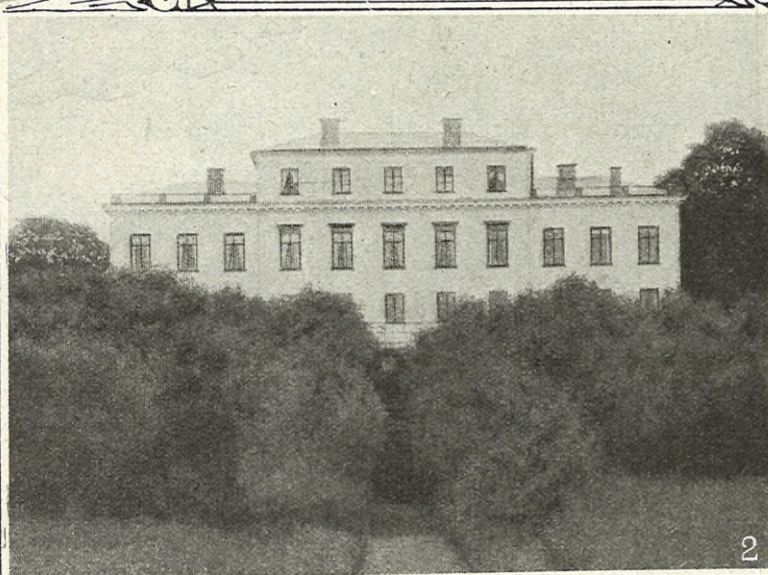
Vid nedstigandet från berget möta vi kanske, när rågfälten äro gröna och smakliga, en eller annan betande älg af den stora älgstam, som i Casimirsborgskogarne har sitt egentliga tillhåll. Men uppe i bergskrefvorna ha räfven och gräflingen sina säkra gömställen.

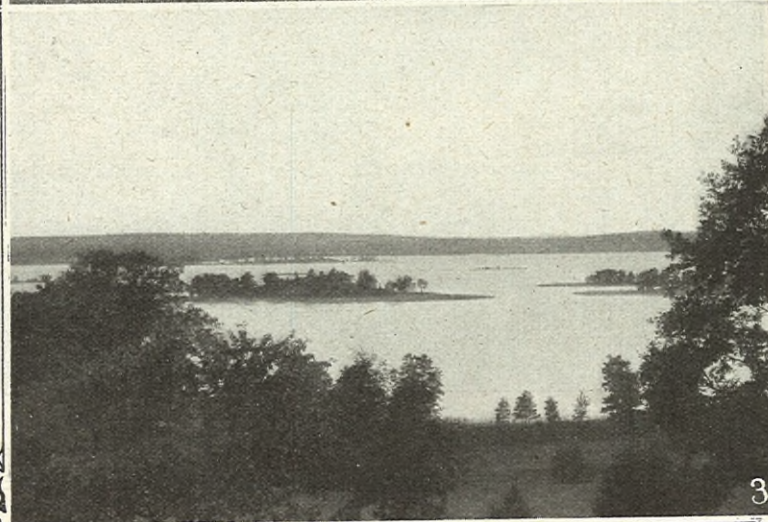
vandra vi om våren bland sippor, bland massor af Orchis sambucina, bland violer primulor, nunnelök, konvaljer och hvad de all heta, dessa Floras älsklingar. Här fylla vi våra sommarkorgar med smultron och blåbär. Här digna hasselbuskarne i höstens skiftande dagar af rika frukter, då nyponbuskarne äfven sträcka sin röda bärrikedom mot oss och lingonen glänsa mellan tufvorna på skogskanten. Där skuttar haren fram bakom busken, där spetsa en flock rådjur sina fina öron och med några graciösa hopp försvinna de för vandrarens blick.

Tunga vingslag nästan skrämma oss därinne bland granarna vid bergets fot. Men det är ju bara en fjäder, som lyfter. Nu streta vi uppför Fruberget, vi undersöka dess vackra grottor och gångar, vi bese begrundande lämningarne efter den "stenborg", som i en halfcirkel ligga nära toppen och ändligen stå vi däruppe vid röset, som generalstabens kartläggare ha byggt.

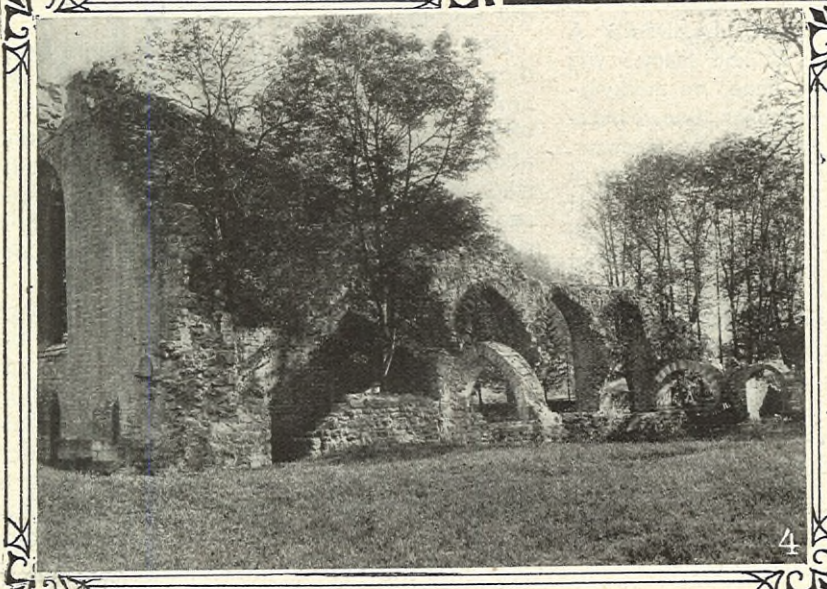
Här se vi hur kuperadt landet inåt är med djupa "kjusor" eller dalgångar mellan bergen där nere, där gårdar och åkrar ligga.

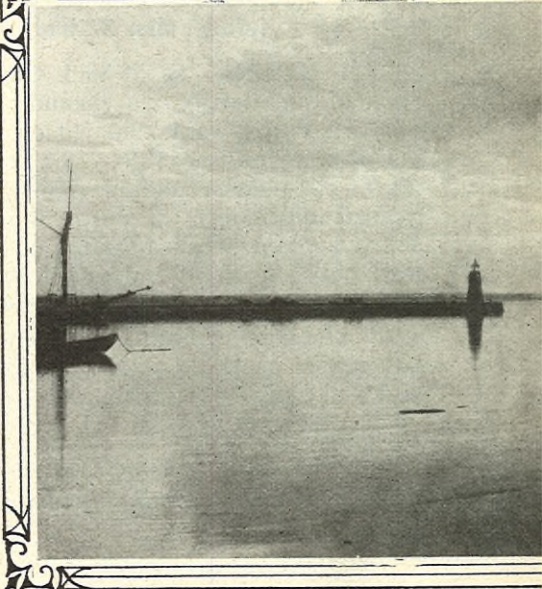
Det hela blef aldrig storslaget och regelrätt och mönstergård! Men där blef ett så gammalt tycke och enkelt landligt behag, att det är en särskild hemtrefnad öfver det hela. Ingen kan se detta så väl som den, hvilken likt äga-

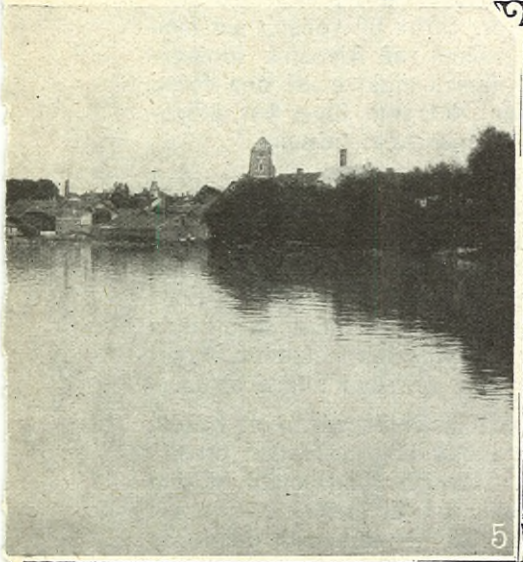
1. Omberg från söder. 2. Casimirsborg i Tjust. 3. Utsikt öfver Gammelbyviken vid Segersgårde. 4. Alvastra klosteruin. 5. Vy af Vadstena. 6. "Oxbåset". Motiv från Omberg. 7. Af-tonstämning öfver

Vid slutningen mot den inre viken ligger Segersgårde. Den har bref på att den varit i Bo Jonsson Grips ägo som underlydande till Casimirsborg. Troget har den också följt detta gods genom seklerna, ända tills den inköptes af hofkamrer Rydström. Då ordnades, byggdes och planterades det vid den forna bondbyn. Stället ärfdes sedan af hofkamrerns brorson. Det blef älskad och omhuldadt och det blef gärna lite vackrare för hvarje år som gick. Där högs en utsikt upp, där planterades en ny trädgård, där byggdes en ny stuga, där blefvo nya blomsteranläggningar utförda!

NING OMMAS NEJDER.

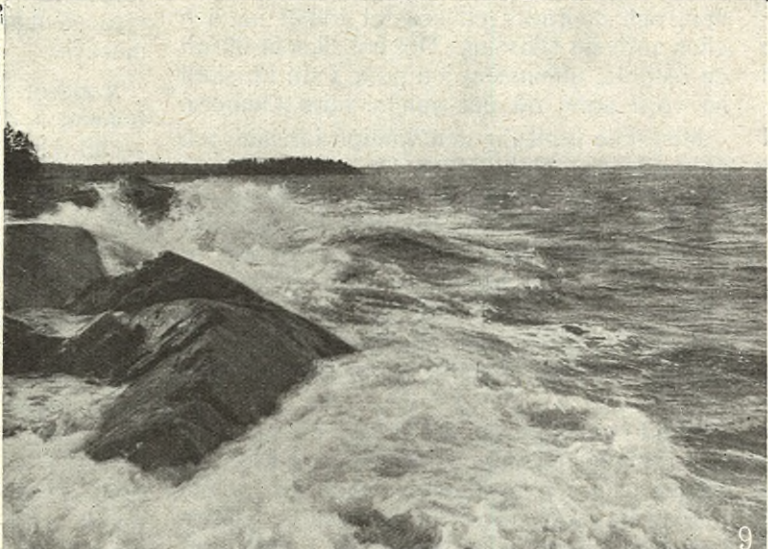

där träden digna af finaste frukter och raphönsen ha sitt trygga bo, att se stora träd röda af körsbär, att i rosentid se rosorna svälla och dofta, att smeka välfödda djur och veta: "detta är mitt hem" — det är värdt en ordentlig kamp.

Och när jag nu känner detta, så kan jag ej låta bli att säga hur innerligt det förargar mig, när jag hör hur ringaktande det än i dag talas om "bara bönder", eller "han får väl bli landbrukare, då han ej kan bli något annat". Den som säger så, han vet inte hur vi

ren ser det genom rosenfärgade glasögon. Att efter 20 års mödor och förut oanade svårigheter betrakta sitt hem, att från sin vandra beskåda den storartadt sköna utsikten öfver Gamlebyviken, att lustvandra i trädgårdar,

har tid för gripande allmänna intressen.

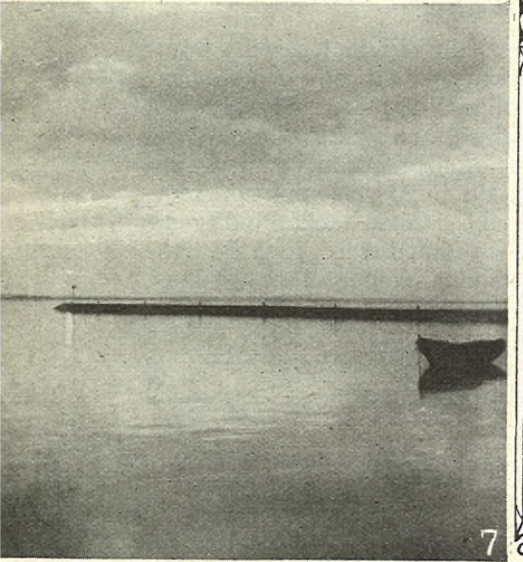
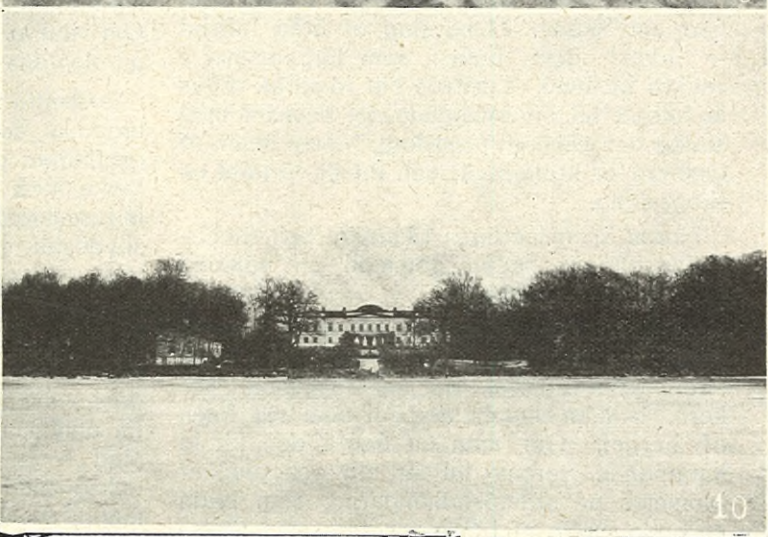
Om vi, inom det anvisade utrymmet i Iduns spalter, skola hinna passera hela Norrlandet, måste vi dock nu lämna Segersgårde och dess fördelar och minnen, t. ex. minnet af alla de härliga fiskfångsterna i omgivande vatten, där ända till 12,000 kg. braxen i ett enda notvarp fångats vintertiden. Vi ila upp att vinka ett farväl till utsiktsplatsen på det vackra Örnberget på Gudingsidan och så ner genom skogen igen. Där passera vi de för halfön egendomliga hafsstrandsbildningarna på så att säga dess ryggrad, där de af vågorna finslipade kvarsitstenarne ligga i höga valar. Och så bär det af på väg till Västervik.

Smalt är näset, där vår väg går fram. Än går den längs stranden af en från Gudingen inskjutande liten vik, än går den öfver skogsbackar och vacker skog vid Gammelbyvikens strand, genom ekpark och en förljusande björkskog förbi Vålningebo gård och ett komplex af vackra holmar i viken. Vid detta ställe ligger, där näset är högst, ett helt

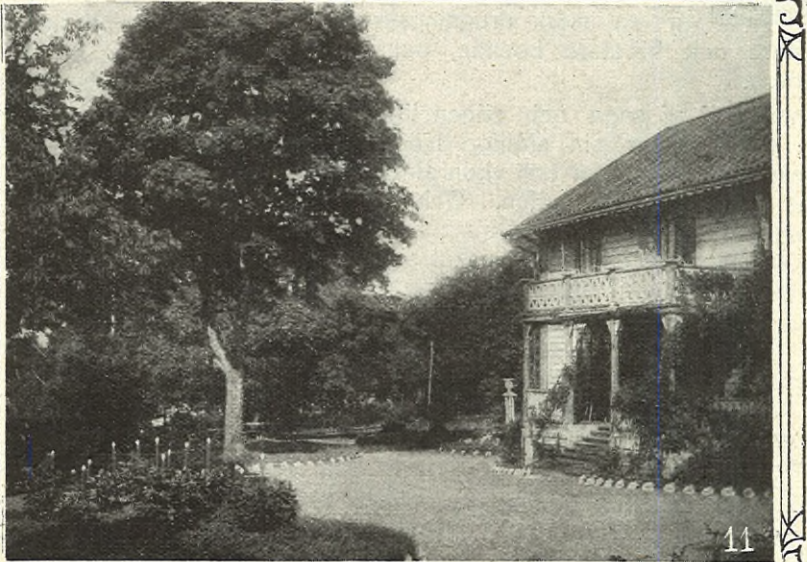

Vättern. (Hamnen i Grenna.) 8. Där Omberg stupar i Vättern.

9. Gräntsö udde. (Tjust.) 10. Gräntsö från segelleden vid Västervik. 11. Segersgårde i Tjust. Författarinns hem.

bönder måste vara vakna på alla områden, hur vi måste känna till jordbruk, kreatursskötsel, trädgård, skog, fiske, kommunala angelägenheter m. m. Hur vi måste kunna sälja och köpa och handhafva folk. Skall man själf sköta sin gård, då får man lof att älska den, ty annars skall man känna försakelserna för stora, då man får lämna så mycket annat. Bland försakelser räknar jag dock ej att få lämna bilfyllda gator, tomt sällskapslif och dålig stadsluft. Men det är skönt att nu ha det så ställt i landhemmet, att man kan lämna det i pålitliga händer för en resa, att man kan försjunka i ett andligt arbete, att man

fält med stengrafvar, där man bland de smärre lätt urskiljer höfdingens större och förnämligare. Så passera vi det täcka, prydliga Sandebo, på hvars stora gröna gårdsplan en massa jätteeckar visa prof på hur dessa i Tjust så allmänna fräd se ut, när de nått höjdpunkten. Midt öfver viken skimrar Västerviks hospital för sinnessjuka, hvars ståtliga byggnader likna en hel stad för sig.

Förbi kronodomänen Stufverum och en hel rad nätta små ställen och egna hem se vi på en höjd staden Västervik vackert framträda öfver vikarnes vatten. Öfver broar och igenfyllda strömmar, mellan en rad små holmar, förbi den smakfullt ordnade holmen med Ståkeholms ruiner kommer man in till denna täcka stad.

Men i dag resa vi förbi och komma längs löfrika kullar och fält fram till Gräntsö kanal. Där se vi till vänster Gudingens vik med alla öar och näs. Till höger synes segelleden till Västervik, en tillfallande tafel. På en bro passera vi kanalen, såvida ingen ångare är i antågande, ty då få vi vänta. Kanalen, byggd af ryska krigsfångar i början af 1800-talet, förkortar ansenligt vägen till den inre skärgården och är frädöfverskuggad och vacker.

Genom en lång parkväg komma vi fram till Gräntsö, som med sin storslagna vackra fasad vetter mot segelleden och gör sig alldeles charmant, då det mellan höga ekkronor tittar fram öfver vikar och näs.

Stället är gammalt rusthåll under Ståkeholm. Det friköptes af lagman Risellschöld. Har ägts af Sparresläkten och tillhör nu släkten Fleetwood. Det är med en viss allvarskänsla och högtidsstämning man vandrar omkring på Gräntsölandets hafomflutna stränder. Där ser man skärgårdens yttre öar och klippor, där ser man Österhafvet ligga helt öppet. Vid islossningen kan man här få se solen spegla de sällsammaste isformationer och särskildt då höres bränningarnes dåna vida omkring, men i sommartid är det ljufvigt och friskt därute vid hafsbandet. Där är allt storslaget, öppet och rent — just sådant som det ena och det andra gärna bör vara.

I Drottning Ommas nejder.

BLAND DE MÅNGA OCH intressanta fristående slättlandsbergen i mellersta Sverige är det framför alla andra ett, som utöfvar en stark dragningskraft på närmare och fjärrare boende, och det är Omberg.

Omsusadt af saga och sägen ligger det där och speglar sin ståtliga hjässa, sina grönskande sluttningar och vilda stalp i Vätterns underbart blåa vatten. Och vackrare spegel kunde drottning Omma — bergets sagodrottning — aldrig ha önskat sig för att återgifva bilden af sin stolta borg.

Det finnes i Lappland en fjällsjö, som kallas "Undrens sjö" och som i sitt trolska vatten speglar de omgifvande fjälljättarna. Samma namn kan med rätta gifvas åt den lätt-rörda och nyckfulla Vättern, lika bedårande i alla sina skiftningar.

Står man en afton på Omberg och ser solen gå ned i Vättern, hvars genomskinliga vatten skimrar i opalgans, då tycker man, att vackrare syn kan ingen få se. Men när

månen senare på kvällen stiger upp bakom den mörka granskogen och gjuter sin glans öfver vattnet, då undrar man om ändå icke denna syn tar priset. Visar åter Vättern sitt vredgade anlete och röres upp af en af dessa plötsliga stormar, som göra den så fruktad af sjöfarande, då är det slut med idyllen, och den fridfulla insjön ger illusion af ett vredgad haf med hela dess tjusning.

För att kunna njuta af Ombergs härliga natur och af den ståtliga utsikten från Hjässan, behöver man ingalunda vara någon tränad bergbestigare. Hvem som helst kan med lätthet ta sig upp till Hjässan. — 262 m. öfver hafvet — och af Svenska Turistföreningen uppsatta anslagstaflor göra det lätt att hitta öfverallt på berget.

Från det lilla utsiktstornet på bergets topp ser man ut öfver Vättern och östgötaslätten och bort mot Västergötland, Närke och Småland med Visingsö. I klar sikt kan man härifrån urskilja ett 50-tal kyrkor och 7 städer. Vid pingst- och midsommartid vallfärda stora skaror från när och fjärran hit upp, och då råder ett brokigt folkli på den eljes så tysta Hjässan. Det hör liksom till att en östgöte, åtminstone en gång i sitt lif, skall ha varit uppe på det gamla, kära Omberg.

Men icke blott för den vanliga turisten och naturvännen, utan äfven för geologen och botanisten är ett besök på Omberg mycket gifvande. Bergets geologiska byggnad är ytterst märklig; dess hufvudmassa utgöres af grofkornig granit, men äfven kalk- och sandsten samt skiffer förekomma ganska rikligt, och det är sällsynt att på ett så jämförelsevis litet område påträffa så skilda formationer.

Hvad växtligheten beträffar, så har den förträffliga, kalkhaltiga jordmånen i förening med ovanligt gynnsamma klimatiska förhållanden bidragit till att förläna den en yppighet, som man sällan påträffar i vårt land norr om Skåne. Flera slag af ädla löfträd — bland dem boken, som förekommer i vackra bestånd — trifvas här utmärkt. Eljes är berget till öfvervägande del bevuxet med ståtlig och välkött granskog. Större delen af Omberg är kronopark, och dit är förlagd en skogsskola.

Floran är synnerligen rikhaltig, och Stocklycke äng är sedan gammalt en välkänd fyndort för botanister.

Äfven fågellifvet är mycket rikt, och höst och vår får man se stora skaror af sjöfågel sträcka på väg från och till "fågelsjön" Tåkern, hvilken ligger så godt som vid foten af berget. Om man en dag i den första knoppande vårens tid är ute och plockar blommor på strandsluttningarna, som bilda en enda matta af blåsippor, kan man plötsligt få höra ett smattrande ljud, och när man blickar upp, ser man vildsvanarna simma högt uppe i den genomskinligt klarblå luften. Stundom kan det hända att ett par svanar skilja sig från de andra och flyga så lågt, att man får se de väldiga, hvita vingarna fätt öfver sitt hufvud. Och den synen glömmar man aldrig.

Sedan man under vandringar kors och tvärs beskådat bergets alla härligheter, bör man icke försumma att göra en roddtur längs detsamma, aflägga ett besök i den hemlighetsfulla, rostbruna Rödgafulsgrottan och beundra de vilda klippartierna vid Västra Väggar, som resa sig 90 meter öfver Vätterns yta. Denna färd tar 3 à 4 timmar.

För dem som älska åkturer är det särdeles lämpligt att på detta sätt färdas den ungefär 11 kilometer långa vägen mellan Alvastra och Borghamn.

Vid Alvastra visar sig Omberg från sin ljufva och leende sida, och från Ombergs turisthotell, som ligger vid foten af berget, har man en vidsträckt utsikt öfver Vättern och den bördiga östgötaslätten med sina hvitglimmande kyrkor. Strax till vänster ser man den berömda ruinen af Alvastra klosterkyrka. Mycket finnes ej kvar af den forna härligheten, men det som finns har ålderdomens och minnenas hela tjusning.

Vid Borghamn åter har Omberg en mera vild och imponant karaktär, och utsikten från Borgs udde är storslagen. Här bildar den gamla Vasaborgen i Vadstena en ståtlig fonddekoration. Äfven vid Borghamn finns ett stort turisthotell och pensionat, så att man har tillfälle att i lugn och ro studera berget både från den ena och den andra sidan.

Men om berget själf är värdt ett besök, så gäller detta i lika hög grad den omgifvande trakten. Hvarje handsbredd af den mark, man trampar på, är historisk — ja, till och med förhistorisk — mark, och det torde finnas få ställen i vårt land som ha att uppvisa så många olikartade historiska minnesmärken.

Vandrar man landsvägen fram från Hästholmen — där intressanta hällristningar finnas — till Alvastra, får man vid vägkanten se en sten, hvars inskription förtäljer att här mördades konung Sverker den äldre julottan 1156 — för nära 800 år sedan. Det var samme konung, som anlade Alvastra kloster, hvars ruiner resa sig ett stycke längre fram, strax bortom Alvastra kungsgård. Gå vi vidare till Alvastra järnvägsstation, påträffa vi där 2,000-åriga begravningsplatser, och där pågå äfven gräfningar vid en påbyggnadsplats från tiden omkr. 2,500 år före Kristus. Ytterst intressanta och i sitt slag enastående fynd ha gjorts, och gräfningarna fortsättas om sommaren under sakkunnig ledning och med hjälp af universitets- och skolungdom. Om vintern är platsen öfvertäckt för att kunna skyddas för åverkan.

Fortsätta vi vägen fram, komma vi till Hede urgamla försvarskyrka med runstenar och grafhögar, och ej långt därifrån ligger Röks kyrka med den bekanta Rökstenen, Nordens intressantaste runsten, som står under ett skyddstak på västra delen af kyrkogården.

Från Alvastra är det blott en timmes järnvägsresa till den minnesrika lilla staden Vadstena med dess stolta slott, Vättersborg, och dess många minnen af medeltidens märkligaste svenska kvinna, den heliga Birgitta. En annan, mycket gammal och mycket liten stad — en af Sveriges äldsta — som man också med lätthet kan komma till är Skeppinge, en idyll, som grupperar sig kring den gamla ståtliga kyrkan.

Af hvad som här i korthet antydts framgår, att det vackra Omberg och den minnesrika trakten däromkring äro väl värda att besöka och studera, och den nybildade Vätterns turisttrafikförening gör också sitt allra bästa för att fästa turisternas uppmärksamhet på denna trakt. Många tecken tyda också på att allt flera känna sig dragna till denna vackra och lättillgängliga del af vårt land, och ha de väl en gång kommit dit, så lära de nog försöka att få komma åter. Ty den som en gång blifvit bergtagen hos drottning Omma, bär alltid i sitt hjärta en längtan till trollslottet.

EZALINE BOHEMAN.

TRE DAGAR I HAFSBANDET.

Skildring af

Thore Blanche.

DET VAR FYRA HER-
rar från Stockholm,
som en lördagskväll i
början af juni anlände
till Möja, utrustade för
några dagars vistelse i hafsban-
det. De voro inga jägare. Deras
färd hade det ideella syftet att ta
reda på de norra stockholmskär-
gårdarnes bestånd af hafsfågel
och att se resultatet af jägarnes,
äggplockarnes och kråkornas
förenade ansträngningar. På
bryggan vid Berg väntade en
motorbåt samt tvenne Möja-kar-
lar, bägge lydande namnet Oster-
man och bägge väl hemmastadda
i de krångliga och farliga vatten, som det
gällde att undersöka. En hastig omklädsel
gjorde processen kort med den sista resten
af storstadselegansen och resan fortsattes
omedelbart med det berömda Ångskär till
första mål.

Det var en mörk och blåsig kväll det bar
ut till hafs. De fyra stockholmarna fände
sina pipor och öfverlämnade resten åt de
bägge skärgårdskarlarne såsom försynens
närmaste företrädare. Sjön ökade och blå-
sten tilltog. Fram i fören skrufvade man sig
oroligt. Ostermännen slog råd. Slullig-
gen vände den äldre sig om:

— Vi våga inte fortsätta.

— Prat! Ni känner ju vägen.

— Inte i mörkret! Då vi kommer längre ut
få vi vått ombord. Barometern har fallit fyra
millimeter i dag. Vi föreslå att gå upp till
Rönnskobb och afvakta dagningen.

— Gör som ni vill. Ni ansvara för färden.

I nästa ögonblick kör båten upp mot sjön
och går mot Rönnskobb, där Möjafiskarne
uppfört en sjöbod. Vi bära in vår packning,
ty det har börjat regna, och kasta oss på de
med hö täckta träbritsarne. Längre blir det
inte. Redan före klockan två på morgonen
är sällskapet på nytt i rörelse. Det har ljus-
nat något, blåsten har saktat och i en kall
gryning under en mulen himmel sticka vi ut
från Möjaskärgårdens yttersta utpost.

Så började dessa tre dagars färd, som
skulle bli till något af det bästa, som jag upp-
levvat i stockholmskären, där jag dock som
seglare ströfvat omkring under sjutton som-
rar. Var början hotande, så blef fortsättning-
en så mycket vackrare.

Det blef en lång dag, den första. Under
gryningens första timmar passerades Rö-
kubbs och Kallskärs skärgårdar. De bägge

Klippor vid Stora Nassa.

pröfvade Möjakarlarne hade haft goda skäl
för sin vägran att gå på natten. Upprepade
gångar saktade motorn och båten gled
långsamt in mellan kobbarne, där botten
stack upp och blef till klippor och grund.
Efter ett par timmars färd prejades Ångskär.
Vi gled in i en grund bassin, väl skyddad
för vind och sjö och gingo i land, där ett par
trefliga rödmålade stugor öppnades. Allde-
les ensamma voro vi inte. En gammal Röl-
lögakar, som hade sin stuga på en holme tätt
intill, låg här ute och fiskade. Jan Erik pur-
rades och blef med sin sakkunskap en ny
följeslagare af värde.

Efter en lyckad jaktur.

Ångskär åtnjuter anseende som den vack-
raste af alla öar i den norra skärgården
och förtjänar sitt rykte. En den yppigaste
vildpark, där löfskogen nu stod tät i sin
första sprickning och där marken var ge-
nomväfd af gullvifvor och konvaljer. Löf-
sångare och bofinkar svärmade i buskagen,
orren spelade i den tidiga morgonen och ej-
derhonorna flögo rundt omkring i vida cir-
klar. Men från spetsen af den höga berg-
platån utbreder sig som i en storartad rund-
målning skärgården i sin ensliga storhet.
Hela cirkeln finnes där utan ett afbrott. Så
långt ögat når i de fyra väderstrecken ser det
endast vatten, där kobbarne ligga som stel-
nade punkter, kastade omkring som stenar
och som sandkorn af en ofantlig hand. Man
vet inte hvad Stockholms skärgård är, om
man inte sett hafsbandet.

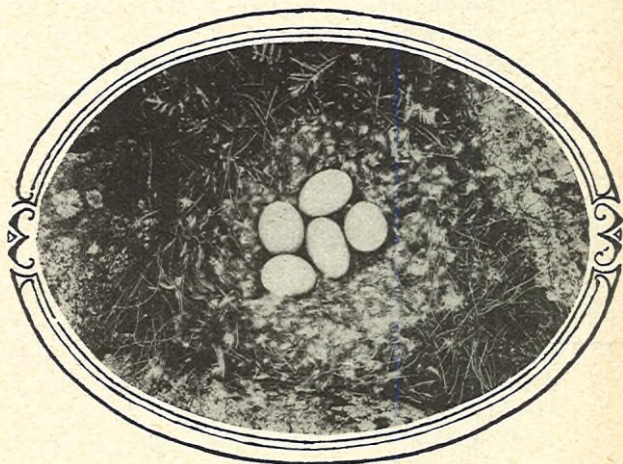
Det var detta hafsband, som nu skulle ge-
nomforskas, och efter en grundlig frukost bar

och vig som en yngling hoppade han
från klippa till klippa och hans skarpa
ögon upptäckte med osviklig säkerhet
ejderhonorna, där de lågo på ägg i
bergsskrefvorna. Ty visst fanns det fågel,
ehuru ejdergubbarne redan börjat öfverge
honorna och sträckt ut till de stora hafsgryndorna för att lefva ett fritt och obundet
ungkarllif. Svärmar af honor, som fått sina
bon plundrade, slogo bland kobbarne, svär-
tor, skräckor, tordmuler och grisslor flögo i
hvinande fart rundt omkring de ovälkomna
fridstörarne och en enslig lom klöf rymden
snabbt som en lufttorped. Gråtrutar och sill-
trutar tumlade skrånande omkring, troget
ledsagade af ett och annat labb-par — dessa
präktiga flygkonstnärer, som icke bry sig om
att fiska själfva utan lefva på hvad trutar och
måsar fånga, plågande dem till dess att de
släppa sitt byte. Här och hvar seglade äf-
ven den väldiga hafstruten — storjagaren
här ute, sedan hafsörnen nästan försvunnit,
han som slår ner på de simmande kullarne
och bär bort ungarne inför moderns ögon —
och svärmar af kråkor flögo spanande och
kraxande från plats till plats.

Ferdinand Osterman, som föll i djupt filo-
sofiska tankar inför de äggande ejderhonor-
na, såg snedt efter hafstrutarne, men sade
inte mycket om deras framfart. De äro inte
synnerligt falrika och de inge i hvarje fall re-
spekt i sin vildhet och styrka. Men då han
såg kråkorna knöt han näfven och spottade.
Ty visst hade han ett horn i sidan till alla jä-
gare och värst till sportjägare och visst för-
aktade han äggplundrare, men till kråkorna
bar han ett oförsonligt hat. Kråkan är den
farligaste af alla fågelfiender här ute. Hit-
tar man ett ejderbo med blodiga och sönder-
hackade ägg — och det händer ofta — så

Ångskär med hafsbandet.

Ejderbo från Skarfs skärgård.

har kråkan varit framme. Blir honan skrämmd och flyger upp — genast är kråkan där. Det skall då vara trutar och måsar som kunna hålla henne på afstand. Där de äro i närheten hålla de en förträfflig polistjänst öfver öfvergifna ejderbon, men tyvärr är röfvaren listigare än väktaren och finner ofta tillfälle att gåcka hans uppmärksamhet.

Ja, sjöfågel är här ännu, men litet mot hvad som borde finnas i dessa vidsträckta skärgårdar, med deras kobbar och skär täckande en areal af många kvadratmil. Det gör en betänksam att höra Ferdinand och Jan Erik tala om, hur det var endast för tio å femton år sedan. Då kunde skärgårdsbon ännu tala om "ejderkroppar", hvarmed han menade dessa stora, tunga svärmar, som fyllde luften med sina vingslag. Människor och kråkor täfla i sin förstörelselusta. Det finns i själfva verket endast ett medel att förhindra utrotningen, och Ferdinand Osterman, som har reda på allting här ute och för öfrigt sitter inne med världsgåtans lösning, känner det. Det är inte mot själfva jakten som sådan han opponerar sig. En jakt, bedrifven med urskillning och förstånd, skadar icke fågelbeståndet. Hvad som behöfs är få g e l s k y d d. Det är äggen och de liggande honorna, som måste skonas. I detta syfte måste de olika skärgårdarne bevakas och framför allt på våren, då äggningen pågår. Man måste hindra plundring af redena och föra ett hänsynslöst utrotningskrig mot kråkorna genom att förstöra deras bon och ägg. Genomför man dessa principer endast för några af de tätt liggande skärgårdarne, skall man snart se resultatet. Det behöfs endast några få år för att på detta sätt skapa reservoarer med riklig fågellillgång, ty sjöfågeln förökar sig ytterligt snabbt, där den fredas.

Vi hade under den första dagen tillfälle att se en sådan skärgård, som varit jämförelsevis väl skyddad därigenom att ägaren, en fiskare från Röllöga, brukar tillbringa våren därute. Där fanns mera fågel än i alla de andra skärgårdarne tillsammans och det var en glädje att se de stora flockarna, som lågo kringströdda öfverallt bland kobbarne. Då vi gingo i land vid den nu öfvergifna stugan, läste vi i den släta klipphällen en inskription: "O. A. N. F. 1818. D. 1912".

— Ja, ja, säger Ferdinand. Det var gamle Nordström. Han bodde här då han var öfver nitio år. Jag frågade honom, hur han, som var så gammal, kunde bo här ute, och gamlingen svarade: "Det är en Guds nåd, du!"

Det finns verkligen ord, som det lyser om. Men ute vid Skarf påträffades en annan inskription. På bottnen aftecknade sig i det klara vattnet tydligt skelettet af ett fartyg och på kobben invid var rest ett kors med namnet: "Azela". Nu var det Jan Eriks tur att berätta. Under den fruktansvärda septemberstormen 1911, som ännu lefver i skärgårdsbornas minne, dref en dansk brigg redlöst in i Skarfs skärgård och förolyckades. Det var Jan Erik Blomqvist, som från Ångskär såg olyckan och med sin storbåt räddade besättningen.

Vi återvände till Ångskär och efter en sen middag gingo vi äntligen till hvila, medan elden från den öppna spiseln torkade våra illa medfarna snörkängor.

Morgonen kom med strålände sol och i ett underbart väder fortsattes under ett par dagar vår färd i hafsbandet. Hafvet låg lugnt och blankt såsom det nästan behöfs, då man skall gå in till Gillöga, den farligaste af alla Stockholms yttersta skärgårdar. Ferdinand stod upprätt i fören och signalerade med handen: "styrbord, babord och rätt så" och farten saktades till det minimala. Hela skär-

gården är en enda ofantlig gyftring af låga klippor och undervattensgrund. "Den är svår att se på i blåst," säger Osterman n:r 2, "den kokar som en gryta", och han känner den, då han varit med om att bygga den lilla jaktstugan här ute. Med fina massor af små skär söndersprängda i otaliga vikar, kanaler och dammar, borde Gillöga vara fågel-skärgården framför andra. Det har den också varit. Ännu för ett årtionde sedan stod fågeln som ett moln öfver skären, men nu är där nästan hemskt öde. Den ypperligaste anblicken erbjöd en flock grågäss, som susade fram och försvann ut öfver det glittrande hafvet. Kråkorna flögo kraxande från skär till skär. Hvad lefva de på här ute bland haf och klippor om inte på ägg?

Samma anblick mötte vid de ställiga Nas-saskärgårdarne, där gubben Osterberg, fast bräcklig och hvit som en dufva, trofast håller ut som äkta skärkarl af en nu nästan utdöd stam. Tack vare den präktige lotsen Skog från Sandhamn, som ända sedan krigsutbrottet handhaft signalstationen här ute, lyckades man i början af maj på bar gärning komma på några halfherrar från Stockholm, hvilka infunnit sig med motorbåt och skjutit icke mindre än sexton ejderhonor, liggande på ägg. Det är icke jakt, det är rena mord. Det är att vänta att länsman Wigren på Vermdö gör sin plikt gentemot sådana stråtröfvare, dem själfva till straff och andra till varning. Intrycket blef ännu mera beklämmande vid Björkskärs skärgård, nordost utanför Sandhamn. Jag känner den bättre än någon annan. Sedan ett tiotal år tillbaka äro Björkskären ständigt mål för mina seglingar och det är lätt att iakttaga skillnaden mellan de första besöken och nu. Då slog svärmar af ejdrar öfverallt i de smala klippunden; nu flyger en och annan ensam hona omkring och sällan ser man de vackra kullarne glida ut öfver vattnet.

Med de utvecklade begrepp, som ännu råda i vårt land om skydd för naturen och dess djur- och fågelvärld, har Föreningen för naturskydd ett omfattande fält för sin verksamhet, men knappast något är mera påkalladt än att söka ingripa till sjöfågeln bevarande. Upplysning är nog bra, men den hjälper tyvärr föga, då den kommer i strid med den enskildes passioner och vinningslystnad. Hvad som behöfs äro direkta och verksamma åtgärder. Min vän Ferdinand Osterman, den praktiska filosofen, som inför de äggande ejderhonorna blef ett rof för djupsinniga betraktelser och föll i förundran öfver naturens vishet och moderskärlekens enkla storhet, har nog funnit det rätta uppslaget. Men hvad som skall göras, måste ske snart. Länge får det inte fortgå som det gör, såvida inte vår sjöfågel, liksom hafsörnen, endast skall bli fill en vacker och vemodig saga.

Du visste intet.

Du visste intet. Hvilken tröst att ej det bittra veta!

Du kunde gå mot natt och höst med strängospel och klang i
bröst!

AXEL JOHANSSON.

Gif åt Polen

EN PENNINGINSAMLING FOR Polen som under loppet af våren igångsattes genom Idun och hvilken alljämt pågår, synes komma att lämna ett förhållandevis gynnsamt resultat. Men nöden därborta i det af världskriget förhärjad land är, som vi alla veta, skriande, och det fordras utomordentliga åtgärder från de neutrala ländernas offervilliga folk för att hjälpen skall bli effektiv. För Sveriges vidkommande har af denna anledning bildats en hjälpkommitté, hvars uppgift skall blifva att på bästa möjliga sätt främja insamlingen för det olyckliga landet.

Kommitténs i dagarna utsända upprop lyder:

Under det ohyggliga krig, som nu rasar, har Polens folk lidit fruktansvärdt. Dess söner kämpa under tyska och österrikisk-ungerska fanor lika väl som under ryska. De tvingas således att döda hvarandra. Af den civila befolkningen i de olika polska länderna äro tiotusende och åter tiotusende bragta till tiggarsstafven, utsatta för lidanden, om hvilka vi icke kunna göra oss någon föreställning.

För att i någon mån bringa lindring i nöden har i Schweiz bildats en hjälpkommitté, hvilken står under Nobelpristagaren Henrik Sienkiewicz' ledning.

Äfven i vårt land, där man redan på många sätt i handling visat sin goda vilja att, så långt våra krafter räcka, hjälpa dem, som blifvit krigets offer, finnes det många, som önskar göra något för Polens olyckliga folk. Då de nödlidande polackerna höra till båda de mot hvarandra stridande folkgrupperna, kan människokärlekens röst här få göra sig hörd fullt oberoende af den ställning gifvaren personligen intar till de kämpande.

För att underlätta insamlandet af de bidrag, som man i vårt land vill lämna för det goda ändamålet, hafva vi bildat en hjälpkommitté, hvilken i likhet med hvad fallet varit i andra länder, anslutit sig till den i Schweiz verkande centralkommittén.

Medel, afsedda för de nödlidande i Polen, insättas hos Stockholms Handelsbank, Stockholm, å "Polska insamlingens konto". Bidrag kunna insändas direkt till nämnda bank äfvensom till kommitténs sekreterare hr A. de Pomian, Vasagatan 6, hos hvilken listor för insamling kunna rekvireras. Äfven på denna tidnings kontor finnes insamlingslista tillgänglig för tecknande af bidrag; sådana mottagas också pr post och redovisas å nämnda lista.

Hvarje gåfva, äfven en ringa, bidrager till att lindra lidandet. Hvarje aftorkad tår bereder den varmhjärtade gifvaren glädje.

Stockholm i juni 1915.

Anna Lisa Andersson, journalist, Marie J. Armfelt, friherrinna, Ivar Bendixson, professor, Richar Bergh, öfverintendent, Signe Bergman, bankkassör, Hjalmar Branting, redaktör, Emilia Broomé, fru, Anna M. Carell, fru, Carl Frisk, bankdirektör, Ernst Högman, redaktör, Alfred Jensen, skriftställare, Claes Lagergren, markis, Selma Lagerlöf, författarinna, Herman Lamm, direktör, H. Lander, ingenjör, V. Langlet, redaktör, Emil Melander, öfverste, Oscar Montelius, f. d. riksantikvarie, Erik Palmstierna, kapten, Verner Söderberg, fil. doktor, Annie Åkerhielm, författarinna.

Sedan vår förra redovisning ha ytterligare medel influtit på Iduns lista, för hvilka här redovisas.

Trspfl. 1,410: —, H., Söderköping 10: —, Till små polska vänner från Eivor och Gunnar 7: —, C-a S-n, Stugun 2: —, A. N., Karlskrona 5: —, Carl L. i By 5: —, Ingrid Persson, Borby 5: —, M. G., Storsjö 2: —, K. H. B. 25: —, D. E. Visterud, Fors-haga 10: —, S. A., Helsingborg 2: 50, fru Anna Norring, Malmö 5: —, B. & W. Sjöström 2: —, Anna S. Hanngren, Leksand 35: —. Summa 1,525: 50.

Tidnings ärade halfårs- prenumeranter

erinnras vördsamt om vikten af att i god tid förnya prenumerationen, så att afbrott i tidningens regelbundna expeditionering må undvikas.

Tidnings värdefulla julnummer utdelas till alla prenumeranter.

Prenumerera genast!

Försök
Stekt gröt
af **SVALÖFS**
snabbkokande
KORNFLINGOR

Fort och lätt
uppnås ett glänsande resultat om man putsar kökskärl, mässingsluckor m. m. med
Gahns Splendid
i flaskor à 25 och 50 öre.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND.

Inneh. af Elisabeth Ostmans Husmoderskurs i Stockholm.
FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 27 JUNI—3 JULI 1915.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; delikatessill med färsk potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te med giffel. Middag: Ugnstekt gös med tomat-sås; kokt, färsk oxtunga med brun champinjonsås och potatis; citronfromage med mandelspån.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; kokt omelett med fiskstufning (rester från söndag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Köttjärke med potatis; filbunke med pepparkakor.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; pannbiff med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Blomkålspurè med rostadt bröd; spenatpudding med holländsk sås; katrinplommon med gräde.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; ägg; kaffe eller te. Middag: Kokt kalbringa med murkelsås; rabarberkompott med gräde.

TORSdag. Frukost: Smörgåsbord; strömmingsflundror med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kurrysoppa med risgryn (buljongen från onsdag); plättar med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; pytt i panna; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kokt slätvar med vinsås och potatis; rismjölspudding.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckt skinka med ägggröra; mjölk; kaffe eller te. Middag: Korfkaka med smält smör; filbunke.

RECEPT:
Ugnstekt gös (f. 6 pers.) 1 gös på 1½ kg., 1 msk. salt (15 gr.), 1 hg. smör, 2 msk. hackad persilja, 2 msk. hackade champinjoner, 2 tomater i tärningar.

Till panering: ½ ägg, 2 msk. stötta skorpor.
Beredning: Gösen fjällas, rensas, sköljes, torkas, hufvudet får sitta kvar, men fenorna klipplas bort. Den skäras med 2 cm. mellan hvarje skära, gnides med saltet och får ligga 1 tim. hvarefter den torkas ånyo. Två msk. (40 gr.) af smöret röres tills det blir vitt och pösigt och blandas med persiljan, champinjonerna samt tomaterna; med denna massa fylls gösen, hvarefter den sys ihop, penslas med ägget och beströses med stötta skorpor. En långpanna smörjes med en del af smöret på så stor fläck fisken upptar, gösen lägges däri med ryggen upp, resten af smöret lägges i flockar ofvanpå. Den sättes in i varm ugn och får steka omkr. ½ tim., under det det ofta öses öfver med smöret. Gösen lägges upp på varmt fat, träden tages bort, fisken öfverhålls med smöret i pannan och garneras med

persilja och refflade citronskivor. Serveras med champinjon- eller tomat-sås.

Kokt, färsk oxtunga (f. 10—12 pers.). 1 oxtunga, vatten, 3—4 msk. salt, 10 hvitpepparkorn, 2 nejlikor, 1 morot.

Beredning: Tungan putsas och får ligga i vatten ett par tim., sättes på i kokande vatten, som bör stå nätt och jämt öfver den, skummas väl, och kryddorna samt den ansade moroten läggas i. Tungan får sakta koka 2½—3 tim., eller tills skinnets lätt kan dragas af. Sedan skinnets är afdraget, lägges den åter i spadet för att hållas varm, tills den skall serveras. Tungan skäres på snedden i ½ cm. tjocka skivor, hvilka sammanläggas, så att tungan vid serveringen ser hel ut på fatet. Garneras med persilja eller salad och serveras med kokta eller stufvade grönsaker eller med någon sås, såsom brun champinjon-, murkel- eller ollivsås, samt potatis.

Rester af kokt tunga kunna skäras i skivor, doppas i ägg och stötta skorpor samt stekas i smör.

De kunna äfven serveras i brun kaprissås, som beredes af 4 del. köttky, 2 tsk. mondaminjöl, 1 msk. fint hackad kapris, 1—2 tsk. maderas, salt, socker. När såsen kokat 5 min., läggas tungskifvorna och få koka 5 min. Serveras med brynt potatis som frukosträtt.

Citronfromage (f. 8—10 pers.). 4 ägg, 200 gr. socker, skal och saft af 1 citron, 8 blad gelatin, 4 msk. varmt vatten, ½ lit. tjock gräde.

Beredning: Äggulor och socker röras 20 min. och blandas med det finfina citronskalet samt citronsaf-ten. Gelatinet spolas med kallt vatten, klippes i bitar och upplöses i det varma vattnet. Grädden vispas till hårdt skum; äggvittorna likaså. Gelatinet nedröres först i äggmas- san, därefter grädden och sist ägg- hveteskummet. Massan fylls i en vattensköld glas- eller kristallskål och får stå på kallt ställe 3—4 tim. Serveras med mandelspån eller bisk- vier.

Köttjärke (f. 6 pers.). 5 hg. magert bogfläsk, 1 hg. späck, 3—4 kokta, rifa potatisar, 1 msk. salt (15 gr.), ½ tsk. hvitpeppar, ¼ tsk. ingefära, 1 ägg, 1 äggula, 2 del. gräde eller mjölk.

Till steking: 2 msk. smör (40 gr.), 5 del. buljong.

Beredning: Köttet torkas med en duk, urviden i hett vatten, befrias från senor och hinnor och skä- res i tärningar. Späcket skrapas och skäres likaledes i tärningar. Köttet och späcket males 6 ggr genom köttkvarn, sista gången tillsammans med potatisen. Färsen arbetas därefter 1 tim. tillsammans med kryd-orna, det uppvispade ägget och ägg- gulan samt mjölken, som tillsättes matskedsvis, för att färsen ej skall skära sig. Färsen provas genom att steka en liten bulle däraf, om den är tillräckligt kryddad och lagom fast. En långpanna smörjes med smö- ret, färsen lägges i form af en af- lång bulle, som strykes jämn med en sked doppad i ljumt vatten. Den penslas med uppvispadt ägg och be- ströses med stötta skorpor. Färsen sättes in i ugnen och brynes, under det den flitigt öses med smöret i pannan. När den är brynt, spådes den med den kokande buljongen och får steka färdig, hvartill åtgår omkr. ½ tim. Under tiden öfveröses den omkr. hvar 10:e min. Köttjärpen upplägges på varmt fat, skäres i skivor, garneras med persilja och serveras med potatismos.

Vegetarisk blomkålspurè (f. 6 pers.). 2 medelstora blomkålshufvud, ½ rotselleri, 1 purjolök, 1¼ lit. vatten, 3 msk. smör (60 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), salt, socker, hvitpeppar, 2 äggulor, 2 del. tjock gräde.

Beredning: Blomkålen rensas på vanligt sätt och fördelas i klyf- tor, hvilka få ligga i ättikblandadt vatten (1 lit. vatten, 1 msk. ättika) 1 tim. Selleriet skalas, skäres i tärningar, purjon rensas, sköljes och skäres i bitar. Grönsakerna kokas i vattnet med litet salt, tills de äro fullkomligt mjuka, då de passeras. Smör och mjöl fräses 2 min., purén spådes på, och soppan får koka 5 min. Den afsmakas med kryddorna. Ägg- gulorna och grädden vispas upp i soppskålen, purén hålles i under visp- ning och serveras med rostadt bröd eller ostkrutong.

Spenatpudding (f. 6 pers.). 3 kuvertbröd (150 gr.), 5 del. mjölk, 40 gr. smör, 6 hg. spenat (3 del. vatten), ½ portug. lök, 1 msk. hac- kad persilja (drygt), 3 äggulor, 35 gr. mjöl, salt, soja, nårsalt, 3 ägg- hvitor (5 gr. potatismjöl).

Till formen: ½ msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Kuvertbröden blö- tas i mjölken, kramas ur, sönder- mosas och brynas i en del af smö- ret. I resten af smöret fräses den hackade löken. Spenaten rensas, sköljes, förvälles, hackas och pas- seras. I det brynta brödet inar- betas löken, den passerade spenaten, äggulorna, den hackade persiljan, mjölet samt mjölken, hvori bröden

JAPANSKA KIMONOS
nu inkomna
från Kr. 6: 50.
A.-Bol. Nordiska Kompaniet
STOCKHOLM.

BASTÄR
EKSTRÖMS
NÄSTMJÖL
GÖREBO KEM-TEKN. FABRIK

EKSTRÖMS
VANILJSÖCKER
GÖREBO KEM-TEKN. FABRIK

D. B. C.
Flytande Putskräm
för metaller.
Profva den och Ni använder aldrig någon annan. Fås öfverallt.
Fabrikanter: Dorch, Bäcksin & Cos A.-B. GÖTEBORG.

Välsmakande och därför utan tillsatser lätt intagligt äfven af barn är Apoteket Vasens järnpreparat "Ferrol", organiskt lättsmält preparat. 0.97 % järn. På alla apotek till 2 kr. fl.

Förmästa vita stångväl är **Äkta Balsamiska Barnängens Aseptintväl**
OBS. Björnstampeln!

SYDSVENSKA KREDIT AKTIEBOLAGET,
Drottninggatan 4,
utfärdar resekreditiv, betalbara på de flesta europeiska och utomeuropeiska bankplatser, ombesörjer telegrafremissor till in- och utlandet.
Fondafdelning. Notariatafdelning. Kassafack.

Kathreiners
Malkaffe
Rekommenderas af framstående läkare.

ORIGINAL SINGER SYMASKINER
Världsberömda. SINGER C:O
SYMASKINS AKTIEBOLAG
Filialer på alla större platser.

Obs!
VARUMÄRKET
"FYRTORNETS"
Svenska

Sardiner i finaste
Olivolja och Tomatsås
för Smörgåsbordet.

Ungdomlig, vacker hy till högsta ålder.

Idealet är den fina matta teint, som alltid åtföljer ett begagnande af rätt valda toalettmiddel och därmed uppnådd skönhet. Inga rynkor, finnar eller fräcknar mera. Damer och her- rar som sätta värde på bibehållande af ungdomens vackra yttre, uppnå detta endast genom ett ständigt bruk af den enastående med utmärkelser i in- och utlandet belönade och be- römda Yvytvålen. För ömtålig hud är Yvytvålen enastående värderad och lofordad af tusenden.

Borsta edra tänder med YVYDOL, som på en minut gifver tänderna friskhet, skönhet och välukt, befriar från vinsten och tandvärk, äfvensom gula, gröna och svarta (äfven af tobaksrök angripna) tänder blifva bländande hvita.
Yvytvålen erhålles för 50 öre pr st. i hvarje välsorterad affär från Ystad till Haparanda.

Österlin & Ulrikssons
Tekn. Fabrik, Ystad.

OXYGENOL-SALVA
Med vätesuperoxid

SIDENHUSET
Stockholm.
Regeringsg. 32.
Detalj & Engros.
Damernas parad.

Är Skandinavien största firma för **Sidenvoror, Sammet, Spetsar, Band, Ylle- och Bomullstyger,** Damunderkläder, finare Tricotage, Handskar.
P. D-Korsetter, Damkonfektion, alla slag.
Landets största detalj-Damskrädderi.
Lyxbeställningsafd. 2 fr. upp. Populäraafd. 1 fr.
Profver & kostnadsförslag franco.
Priserna erkändt lägre än i utlandets Sidenhus.

SVAR

Å den senast införda serien frågor följa här nedan svar, och har redaktionen ansett, att det värdaste priset 10 kr. denna gång bör tilldelas signatören Sv. husmoder hvarann innehafvarinnan af denna signatur behagade anmäla sig å vår byrå för beloppets utbekommande.

Nr 101. För att komma in vid folkskoleseminarium får man ej ha uppnått högre ålder än 26 år, men det kan ju hända att ett undantag kan göras för eder, om ni visar eder äga särskildt goda anlag för lärarinnekallet. I Stockholm är sökandenas antal vanligen mycket högt, så att alla komma ej in i hvarje fall, men försök i höst i Kalmar, Skara eller Falun. Eljes kan ni alltid till fyllda 30 år — komma in vid ett småskoleseminarium. Sådan utbildning berättigar äfven till att söka vid förberedande klass i flickskola. Aflöning i sådan 700—1,000 kr. pr år. Dessutom finnas privata seminarier, t. ex. fröken Alma Detthows, Birger Jarlsгатan 35, Priv. lärarinne-seminariet, Riddareгатan 23, Anna Sandströms d.o., Karlavägen 1a, alla i Sthlm, samt ett dito i Lund. Fördringarna för inträde äro afgångsbetyg från högre flickskola eller motsvarande kunskaper. För kurs betalas terminsavgift med 50—100 kr. Vid landstingsseminarierna är däremot undervisningen afgiftsfri. Lärotiden utgör 2—3 terminer.

Nr 102. I Tyskland och Danmark nyttjas allmänt duntäcken — de äro lätta och varma och torde bli omtyckta, när man hunnit vänja sig vid dem. Dun köpes i hvarje fjäderhandel. Säljes äfven billigt från Fjäderholmens ank- o. hönsгärдar, adr. Östervärn 30.

Nr 103. Svar finnes å Iduns redaktion. Sändes mot porto.

Nr 104. Brita tillrådes att söka in på apotek antingen genom annonsering eller genom att personligen göra förfrågan på ett eller annat apotek. Elevlönen varierar, beroende på om det är större eller mindre apotek, 600—1,000 kronor med eller utan bostad. Den, som har studentexamen, kan påräkna bättre villkor. Då hel inackordering erhålles på platsen, blir lönen förhållandevis lägre. Efter 3 års elevtid afläggas provisorsexamen, därefter fullständig apotekarexamen. Provisors lön 1,200 å 1,500 kr. (eller vivre och 8- å 900 kr.), föreståndare f. laboratorium å större apotek 2,500 å 3,500 kr. examinerad apotekare 1,200 å 1,500 kr. vanligt tekniskt biträde 25—60 kr. pr månad; 10 timmars tjänstgöring. Ni kan söka anställning äfven genom Farmaceutiska föreningens i Stockholm platsbyrå.

Nr 105. Då ni genomgått kurs vid Sabbatsberg, bör det ej fattas eder tillfälle att där hos någon af läkarna erhålla de upplysningar ni begär, i alla händelser får ni dem då från fullt kompetent håll.

Nr 106. Tag ej för mycket salicylsyrepulver, helst ej alls, ty i längden verka de skadligt på organismen. Ni skall slå eder ned vid Nybro badanstalt, badbehandlingen där är berömvärd och har gjort många friska, hvilka haft svår värk. Begär projekt och upplysningar från kamrerarekontoret. Den kroniska snufvan tarfar särskild behandling, och torde ni kunna erhålla sådan på samma plats.

Nr 107. Fru Helga tillrådes att skaffa sig en liten enkel kaffekokare af nickel med glaskupa till. En sådan för 6—8 koppar kostar 12,50 kr. (Äfven för 4 koppar finnas.) Har själf fått en sådan från en bosättningsaffär i Malmö vid Gust. Ad. torg, men finns den nog äfven i andra större städer. Kan garantera att ni då får kaffet godt, klart och varmt, och vid kokningen åtgår ej mer kaffe än eljes. En liten spritlampa tillhör apparaten, och spritåtgången är minimal, ty kaffet kokar — om man har varmt vatten — på 4 minuter. Förr »bryggde» jag kaffe genom linnepåse, fastsydd till en ring, så att den passade vid kannan, det kokande vattnet slogs sakta på kaffet i påsen efter det kannan värmts med hett vatten. Äfven detta blef godt och ej dyrare, men, som sagt, jag föredrar kaffekokaren.

Nr 108. Om ni vill lära på en större sytaliery eller hos skicklig sömmerska ifrågasättes ingen betalning, utan brukar man äfven som elev få någon aflöning. Hör efter t. ex. hos Kramer o. Jahnke, Birger Jarlsгатan, Lotten Hamburg, Malm-skilnadsgatan 7, A. Lundin Brunkebergstorg 2, Idar Broman, Nybroгатan 11, alla i Stockholm; firman Ahlberg eller Wettergren i Göteborg m. fl. Kurser, för hvilka erlägges afgift, gifvas af Selma Wahlgren, Grefteгатan 30B, 3 tr. (elev syr dock eget arbete) samt af Lotten Dahlström, Drottninggat. 64, 3 tr. (referenser Hulda Lundin och Fredrika Bremerförbundet) och Elsa Marcus, Grefгатan 13, 2 tr. Äfven kan nämnas fru Maria Ohlssons tillskärnings-skola, som utbildar direktörer, adr. Stureparken 3 n. b.

Nr 109. Nog kan ni få plats i konsthandel som biträde utan att ha »gått igenom» någon särskild kurs. Ni får annonsera och svara på annonser, så lyckas det förr eller senare. Lön som vanligt butiksbiträde.

Nr 110. Å Danvikens ålderdomshem mottagas äldre, välförädlade personer, hvilka till följd af minskad arbetsförmåga eller ålderdomssvaghet ej kunna försörja sig. Personer, som äro sängliggande sjuka, lida af sinnessjukdom, fallandesjuka o. d., intagas dock icke. Ansökan ingifves till Kungl. direktionen öfver Danviks hospital och bör åtföljas af läkare- och prästbetyg samt borgensförbindelse för underhållsavgiften erläggande. Formulär kan erhållas från hospitalskontoret.

Nr 11. Om »mångårig prenumerant» studerar de sista årens »Hjälpreda» (Iduns bilaga), finner ni flera beaktansvärda uppsatser i ämnet. Att i »fråge- och svars»-afdelningen lämna en fullständig beskrifning å såväl vanlig tvätt som ylle- och gardintvätt, skulle kräfa för stort utrymme. Möjligen blir det mig förunnadt att

i »Hjälpredan» få in en uppsats behandlande detta ämne, och tror jag ni då skall finna tillfredsställande svar å eder fråga.

Nr 112. Låt »Erik» få ett trädgårdsland att sköta, ännu kunna ärter, rädisor, sallat, spenat, en del tidiga kryppbönor, blomkål m. m. säs och planteras. Intresset skärpes måhända, och äfven arbetslusten, om Eriks mamma sedan efter hand af sin gosse köper trädgårdsalstren, likaså hvad han kan samla af bär och svamp. Sättas penningarna in på postsparbank, så att t. ex. till julen den lille tioåringen får ett helt kapital att röra sig med för inköp af julgåfvor eller annat, blir nog tillfredsställelsen stor. Om han intresserar sig för djur, är det ju lämpligt att lämna i hans vård några häns, duvor eller kaniner. Insamlingen af medicamentsväxter duger också, men som torkningen, och för öfrigt också skörden, bör ske med största omsorg, får nog i så fall Eriks mamma hjälpa därmed.

Nr 113. Allt som rör inlämnandet af tävlingskrifter till Sv. Akademien, kungöres i Post- och inrikesutöningar. I öfrigt torde ni vända eder till akademiens sekreterare, hvilken på begäran lämnar upplysningar. Medsänd svarsporto.

MUSTAD'S VÄXT-MARGARIN

Nr 114. Gult, hvitt, ljusgrått, ljusblått äro de färger, hvilka bäst passa i förevarande fall.

BREFLÅDA

EXPEDITIONENS BREFLÅDA. »20 år», Arboga p. r. Annonsera kostar 2 kr. pr gång.

Astrid Rönne

Roman af Ellen Lundberg-Nyblom.

Pris 6: 50, inb. 7: 50.

»Astrid Rönne är en äkta kvinnogestalt.»

»Att boken skall få sin stora och intresserade publik lär icke kunna betviflas.»

»Hennes teckningar äro ypperliga och stilen pietetsfull.»

P. A. Norstedt & Söners förlag.

Med — 12,877 ex. — har Afton-Tidningens postupplaga ökats på 1 1/2 år. Annonsera!! Prenumerera!!

Epokgörande Nyhet! VACUUM TVÄTTAPPARATEN "PATENT"

En hr Lind skriver: »Denna tvättapparat är ett under. Den är bättre än någon tvättmaskin jag förut sett. De flesta tyger kunna utan skada tvättas därmed.»

Försäljningspriset är Kr. 4:75 Agenter tjäna stora pengar!

Ett komfortabelt inredt badrum och kök ökar hemmets trefnad.

De nyaste, modernaste och i sanitärt hänseende mest fulländade installationsartiklar såsom: Badkar, Badugnar, Badbatterier, Duschapparater, Tvättställ, Vaskar, Slasktrattar, Vattenklosetter, Pissoirer etc. samt Vägglattor af porslin och emailjerad zinkplåt erhållas från oss genom alla entreprenörfirmor.

A.-B. Wilh. Sonesson & Co, Malmö. Afdelningskontor: Stockholm, Göteborg, Köpenhamn.

STOCKHOLMS EGNA FONDER 66 MILLIONER KR. HANDELSBANK

Husvarna Symaskiner

framstående egenskaper bero på, att de äro fruktan af mera än 40-årig målmedveten sträfvan att framställa det bästa möjliga. Typer passande hvars och ens behöf. Förmåliga arbetningsvillkor.

Lejon Pantar & Strumpor

ÄRO AF BÄSTA KVALITE & OMSORGSFULLASTE UTFÖRANDE FÖRSÄLJAS ÖFVERALLT

uppmjukats. Något närsalt och soja tillsätts, och anrättningen afsmakas med salt. Sist iblandas de till hårdt sikum slagna äghvitorna, massan fylles i smord och brödbeströdd hälfröm och kokas i vattenbad, ofvan på spisen, omkr. 1/2 tim. Serveras med holländsk säs och potatis.

Vinsås till fisk (f. 6 pers.). 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), 5 dcl. fiskbuljong, 1—2 äggulor, salt, vitpeppar, 2—3 msk. hvitt vin. Beredning: Smör och mjöl fräsas 2 min., fiskbuljongen spådes på, och säsen får sjuda. Afsmakas med kryddorna och vinet och serveras mycket varm.

CLOETTAS GULD-CACAO i vidstående förpackning säljes öfverallt 1 HEKTO 45 ÖRE

BENNOS FOTO-MAGASIN 15 DROTTNINGGATAN 15 STOCKHOLM 15 Förstklassig affär för amatörer.

Florodot-Tvålen är damernas favorittvål och en idealisk barntvål.

PHOSPHO-ENERGON PILLER FÖRORDAT AV LÄKARE vid allmän svaghet, nervositet, överansträngning och sömnlöshet. SÄLJES ENDAST I APOTEK. A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM. Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast afskrifter när Ni svarar på annons om ledig plats.

EX. BARNSKÖTERS KOR, värrekommenderade, erhållas genom Svenska Sjuksköterskebyrå, Göteborg, Hvitfeldtsгат. 8. Tel. 12735.

ÄRLIG, ANSPRAKSLÖS FLICKA, minst 21 år, absolut säker i räkning, van vid sparsamhet, ordning och helst postgöromål samt villig utföra en jungfrus sysslor, får genast plats hos ensam dam. Svar med foto, lönepret. och öfriga upplysningar till »Godt kamratskap», Iduns exp. f. v. b.

ENSAMJUNGFURU får från 1 sept. plats i 2 pers. hushåll, Västmänn. 13. 1 tr. t. h. Tel. Allm. Rönninge 3-2. Träffas för närm. uppgörelse 30 juni Västmänn. 13 2-4.

EN PÄLTLIG och ordentlig barnsköterska eller barnjungfru med små pret. får plats 15 juni eller 1 juli. Svar med betyg och lönepret. till »S. M. L.», Söderköping p. r.

Lärarinna

kompetent att läsa med 2:ne gossar för inträde till 3:e o. 2:a klass i allmänt läroverk samt med en nybörjare, får plats från inst. 15 sept. Sökande, barnkär och anspråkslös, sände svar med uppgift om ålder, lönevillkor etc. till fru S. Dahlgren, Hvena, Brålanda.

Tvättförestånderska.

Befattningen såsom tvättförestånderska vid Lunds hospital och asyl är till ansökan ledig med tillträde den 1:sta nästkommande juli. Den kontanta lönen utgör 600 kr. jämte ålderstillägg efter 2, 5 och 10 år med 10, 20 och 40 % förhöjning. Dessutom tillkomma naturaförmåner, bestående af 1:sta klassens kost, möblerade rum med uppvärmning och belysning jämte fri tvätt.

Ansökan, åtföljd af en kortare lefnadsbeskrifning, präst- och läkareintyg samt betyg, utvisande kompetens för platsens skötande, ingifvas hit innan den 28 juni. Sökandens ålder bör vara omkring 35 år men dock ej öfversta denna.

Vidare upplysningar kunna inhämtas af Hospitalskontoret, Lund, mellan kl. 10-2 på dagen.

Plats vid afdelningen för späda barn finnes genast vid Holma-Helsinglands Barnhem i Forssa för en äldre, barnkär, stadgad och allvarlig barnvårdarinna. Ansökan, åtföljd af betygsafskrifter, till Föreståndarinnan för Holma-Helsinglands Barnhem, Forssa.

Privatlärarinna.

Lärarinna sökes för privatskola af Rydboholm för 3 barn i ålder 6-7 år event. med bostad i Borås. Sökanden bör ha genomgått 8-kl. läroverk och seminarium. Rek., lönepret. och foto torde sändas till FRU ELISE ERIKSON, Rydboholm.

2 Vaevedamer söges.

Ved den Kellerske Aandssvageanstalt i Danmark bliver til September 2 Pladser ledige for Damer, der kan forestaa Vaevestuerne for voksne Kvinder og for Børn. Der ydes fri Station, derunder eget Værelse, og en aarlig Pengeløn af henholdsvis 420 og 360 Kr., stigende til 600 og 540 Kr. Ansøgere, af dansk, svensk eller finsk Nationalitet, bedes henvende sig til PROFESSOR KELLER, Brejning pr. Børkop, Danmark.

En öfverskötersketjänst

vid Kristinehamns hospital är ledig. Begynnelselönen 500 kronor, 3 ålderstillägg, två å 50 kronor och ett å 100 kronor, möblerad bostad med första klassens kost. Kompetensvillkor: minst ett års tjänstgöring vid lasarett eller jämförligt sjukhus. Elementarskolebildning ej oundgängligen nödvändig. Ansökan, åtföljd af betygsafskrifter jämte foto insändes till Öfverläkaren.

Stiftelsen för Norrbottens läns arbetsstugor

kungör härmed lediga två, eventuellt tre föreståndarinetjänster vid dessa anstalter. Kvalifikationer: allmän praktisk duglighet, offervillighet samt förmåga att handleda barn i 8-14 årsåldern. Löneförmåner: 500 kr. samt allt fritt under arbetsåret. Fri resa till tjänstgöringsorten.

Ansökningar, åtföljda af betyg samt uppgift af referenser, ställas till konsistorienotarien Albert Carlgren, adr. Luleå, som också lämnar närmare upplysningar. Muntliga sådana lämnas äfven af fru Julia Svedelius, Odengatan 42, Stockholm.

Lärarinneplats

i ämnena städning, tvätt o. väfning, vid Benninge hemskola, adr. Strängnäs, är till ansökan ledig. Tillträde 2 aug. Ej allt för unga samt med betyg äfven från föregående anställningar ha företräde. BENNINGE HEMSKOLA, STRÄNGNÄS Fröken Eva Sack.

Några friska och starka flickor

mellan 20-30 år med goda folkskole- och tjänstebetyg kunna i sommar få plats som semestervikarier å Uppsala hospital och asyl. Troligen kan efter semestertidens slut elevplats erhållas. ÖFVERLÄKAREN. Adr. Hospitalet, Uppsala.

Vid Länslasarettet i Vadstena

anställes husmoder (endast för ekonomiafdeln.) fr. o. m. den 1 nästa november. De sökande, som böra vara fullt förtrodda namn skötandet af ett hushåll af 125 pers. dagligen, skola till ansökningshandl. bifoga präst- och läkarebetyg, kompetensintyg och foto. Ansökningshandl., egenhändigt skrifna och ställda till lasarettsdirektionen, skola vara dit insända senast den 10 juli. Löneförmanerna äro 500 kronor årlig lön, eget rum och allt fritt samt pension efter 30 tjänste- och 60 lefnadsår.

PLATSSÖKANDE

UNG, BILDAD NORSKA önskar plats som sällskap och hjälp. Har förut genomgått hushålls- och handarbetskurs samt innehaft plats i England som sällskap och hjälp. Svar till »Norska», Iduns exp. f. v. b.

HOS UNGHERRE eller äldre person önskar familjeflicka sköta hemmet. Rek. och betyg finnas. Svar till »Ordningssinne», Iduns exp. f. v. b.

EN BILD., MUSIK. DANSK FLICKA (22 år) önskar plats i bättre familj mot någon ersättning. Är villig att gå frun tillhanda. Kan undervisa i musik och är skicklig i handarbete. Svar till »N. Ch.», Iduns exp. f. v. b.

FLICKA, som genomgått 8-kl. flickläroverk och som i sommar erhåller organistexam., önskar till hösten anst. i kristligt sinnadt hem för att undervisa barn. Svar till »Barnkär 18 år», Iduns exp. f. v. b.

TROENDE FLICKA, med småanspråk, som genomgått 8-kl. läroverk, önskar plats som guvernant under kommande läsår. Sv. t. »19 år», Iduns exp. f. v. b.

UNG, FÖRLOFVAD LÄRARINNA önskar plats i familj att lära hushåll. Är villig betala något. Svar till »M. 1915», Göteborg p. r.

HURTIG 18-ÅRIG, elem.-bildad flicka önskar under sommaren komma i godt hem på landet som hjälp o. sällskap. Sv. t. »Fritt vivre 1915», Iduns exp. f. v. b.

EN 19 ÅRS FLICKA, som genomgått 8-kl. läroverk, söker till hösten ell. nu genast plats som guvernant, helst på landet. Är äfven kunnig i musik. Sv. t. »Guvernanta», Iduns exp. f. v. b.

21-årig bildad musikalisk flicka,

som genomgått sjukvårdskurs i lasarett, äger fallenhet och intresse för sjukvård samt kompetens att förestå hushåll, söker lämplig plats hos äldre sjuklig herre eller dam. Benäget svar inom 10 dagar till »Sjukvård» und. adr. S. Gumaelli Annonsbyrå, Sthlm, f. v. b.

Informator.

Latinstudent med goda rekommendationer och ett godt studentbetyg, särskildt i latin, tyska, franska och matematik, önskar under sommaren informatorplats på en större landegendom. Svar märkt »Latinstudent 1915», S. Gumaelli Annonsbyrå, Göteborg.

INACKORDERINGAR.

FÖR 14-ÅRIG SKOLFLICKA önskas inackordering i Dalarna under sommarferierna, helst i prästfamilj med jämnårig dotter som sällskap. Pris och närm. uppgift. t. »Postbox 37», Kalmår.

FRU MED TRE BARN (i åldern 7-11 år) önskar under juli månad god inack. i hem på landet. Platsen bör vara friskt o. högt belägen, helst i barskogsområde. Tillgång till kalla bad önsk. Svar med prisuppg. och fullständig beskrifning å platsen till »Sommarnöje», Box 53, Stockholm I.

UNG DAM AF GOD FAMILJ som står i begrepp att ingå äktenskap önskar omedelbart inack. på landet, helst i godt prästhem, företrädesvis i mellersta Bohuslän i närh. af Uddevalla, där tillfälle gifves att lära sig enkl. matl. och i öfrigt få sätta sig in i skötandet af ett hem. Svar till »Elvi 1915», Iduns exp. f. v. b.

INACKORDERING önsk. under sommaren af 20-årig flicka, helst i prästfamilj i närheten af Sthlm där ungdom finnes. Svar till »A. S.», Stövelstorp, Skåne.

Hvar skall jag tillbringa min sommaresemester?

I Sthlms omgifningar:

VID MÅLAREN. Pensionat Fagerudd har utmärkta strandbad och skogspromenader. Begär prospekt af Konditor Lundevall, Enköping.

Å Västkusten:

I TJÄNSTEMANNAFAMILJ kan under dess sommarvistelse i Marstrand en ung flicka erh. god inack. Svar till »E. von W.», Iduns exp. f. v. b.

I Skåne:

MÖLLE-KULLEN, Hotell Elfverson. Rikstel. 9 och 26. Johan Elfverson.

Nu inkommit

STRUTSBOOR

Colliers och halflånga

J. F. HOLTZ

STOCKHOLM,
Brunkebergstorg 5 - Stora Nygatan 35
Sturegatan 8.

H. M. Drottningens Hofleverantör.

Sommarinackordering

helst i lärarfamilj med tillfälle till öfning i välskrifning, önskas för 14 års pojke. Svar till »Landets», Allm. Tidningskont. Gust. Ad. Torg, Sthlm.

Brodering

blir ett nöje, då vår världspatenterade broderingsapparat användes. Ombud antages på alla platser på goda villkor. MAURITZ STRANDBERG, Hvetlanda.

Inackorderingar

mottagas äfven denna sommar å landegendomen L:a TOLABO, sundt och naturskönt belägen vid sjön Stråken i norra Småland. Vidare meddelar Ankefru Bertha Kiltel, L:a Tolabo, Bottnaryd.

Vid Thyra Rinmans

Konvalescenthem för barn

Hindås,

550 fot öfver hafvet, 55 min. resa från Göteborg, finnes ännu några platser lediga från 1 juni. Prospekt sändes på begäran. Ferieundervisning kan erhållas. Rikst. 16, Hindås.

DET NUMERA FÖRNÄMSTA HVETEMJÖLET ÄR

KRISTAL PATENT

I Jämtland:

UNDERSAKER, västra Jämtland. Hedins Pensionat rekommenderas.

I Småland:

TRISHULTS Hvilo- och Rekreationshem, Landsbro, Rikstel. 3 (Småländska höglandet, 850 m. ö. h.), mottager sommargäster.

Hel inackordering pr. månad: enskildt rum kr. 95-100, deladt » » 80-100, Pr dygn » 3:50-3:100.

I Norrland:

BONA hotell och pensionat, Bönana. Härligt läge vid Geflebukten. Moderata priser. Rikstel. Gefle 328.

I Dalarna:

SVÄRDSJÖ HVILOHEM erbjuder hvila och hemtrefnad i lugn, vacker trakt af Dalarna. Närmare meddelar fröken Lydia Johnson, Svärdsjö. Riks 29.

I Halland:

SUNDSHOLMS Sanatorium för bröstsjuka. Adress: Ryaberg. Läkare: Med. dr Victor Berglund, Halmstad.

SOLVIK, FEGEN. Mottager sommargäster för längre o. kortare tid. Härl. läge v. skog o. sjö. Bad o. roddturer. Godt bord. Närm. medd. frkn Frida Magnuson, Solvik, Fegen.

En annons under ofvanstående rubrik, 10 mm., kostar endast

Kr. 2: - pr gång

Likvid i postanvisning. Texten kan lämpligen skrivas å postanvisningsblanketten.

Nobless

Är nog bra - blott det icke sker på bekostnad av den inköpta varans kvalitet. En sådan bakvänd sparsamhet gör sig dock ofta gällande, bl. a. vid anskaffande av pulsmiddel för skodonen. Det utbjudes i handeln massor av Skocremsmärken från mer eller mindre obskyra fabriker, märken vilkas enda förtjänst är det billiga priset. Nackdelarne äro däremot flera: råämnena äro av sämsta slag, ofta rent skadliga för lädret; med stor ansträngning kan man blott frambringa en dålig, snart mattad glans; en tjock och hård skorpa bildar sig på lädret, som i följd härav snart spricker sönder. Allt detta som följden av en missriktad sparsamhet. - Ahlgrens Skinn- och Läderbalsam Nobless är däremot en av förskklassiga råämnena sammansatt produkt, som vid minimal förbrukning ger en djup och vacker glans och håller lädret mjukt och elastiskt. Nobless är därför i bruket **billigast**. - Svart, brun, gul, beige, grå och vit (ofärgad) i tuber å 35 öre och burkar å 50 öre.

Till platser, där ännu inga återförsäljare finnas, expedieras gärna direk till konsumenten 6 tuber portofritt för Kr. 2: 10.

F. Ahlgrens Tekniska Fabrik, FEFFE.

Doktor J. Arvedsons kurs Sjukgymnastik, Massage o. Pedagogisk Gymnastik, medför enl. kongl. maj:ts medgifvande samma komp. o. rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet. Kursen 2-årig, börjar den 15 sept. Prospekt på begäran gen. Dr J. Arvedson, adr. Odengat. 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen afläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet. Ny kurs börjar den 14 sept. Prospekt gen. kapten J. Thulin, LUND.

Göteborgs Gymnastiska Institut, längsta och fullständigaste specialkurs i **Sjukgymnastik och Massage,** — Begär utförligt prospekt. — Nästa årskurs börjar den 15 September.

Med. Dr E. Kleens (ett-åriga) kurs i **Massage och Sjukgymnastik** (för damer) börjar den 1 okt. kl. 10 f. m. Nr: 37 **Mästersamuelsgatan, 2 tr. upp.** Prospekt begäres städs under adress **Engelbrektsgratan 43 B, II.**

Kurs i Massage och Sjukgymnastik STOCKHOLMS MASSAGE- & GYMNASTIK-INSTITUT Biblioteksgatan 28 Begär prospekt.

Vid Professor Unmans Institut börjar d. 1 okt. ny (ettårig) kurs i **massage och sjukgymnastik.** Begär prospekt! Brunkebergsgatan 9, Stockholm.

Doktor Hiller träffas under juni och juli mån. tisdag, onsdag 10—12.

Tysk Fräkenpomada, vetenskapligt sammansatt, fullt oskadlig, storartad effekt, kr. 4,50 + porto (diskret försändning) endast i **Franska Parfymmagasinet,** Hofleverantör, 21 Drottninggatan 21, Stockholm.

FRÄKENPOMADA gör hyn skär och hvit. 3 o. 2 kr. + porto. **HÅRFÄRG** 4,50 o. 2,50 + porto. Återställer hårets färg. **Parfymaffären Drottninggatan 58, Stockholm.**

Turkiska badet, i Malmtorgsbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållandet af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om man är flera i sällskap. Pris kr. 1:50.

TRICOPHEROUS är världens förmämsta **Hårmedel** och överträffas icke af något annatliknande preparat. Pris pr fl. 2.50. Erhålles hos alla 1:sta klass Parfymeri-, Drog- och Coiffyräffärer.

LAGLIGEN SKYDDAD Skin Food FOR WRINKLES puffar af red skin. **Skin Food**

Damer! Vårda Eder hud! Genom att hvarje afton massera händer och ansikte med **Skin-Food** erhåller Ni en frisk och ungdomlig hy. Finnes hos samtliga parfym- och drogaffärer

Maltestorps Helpension för flickor

börjar sitt 11:te läsår den 7 sept. 1915.

Elementarskola. Fortsättningskurser. Franska och engelska talspråk. Infödda utländska lärarinnor. Prospekt på begäran. Fröken E. Dyrsen, adr.: Maltestorp, Särö.

Örebro Husmodersskola

Vasatorget 1, Telefon 976. Börjar sin 20:de kurs den 25 aug. 1915. Skolan har tillerkänts Guldmedalj och hederspris. Betyg och platser när så önskas. Prospekt genom **Fru Alth. Rystedt.**

Båstads Helpension för flickor.

Fullständigt 8-klassigt läroverk. Höstterminen börjar den 6 sept. 1915. Prospekt med ref. på begäran. **Bertha Jönsson.**

Herrsätra Skolgård, Högre Flickskola,

börjar sitt tredje läsår nästkommande 15 Sept. å Herrsätra lantegendom, Vagnhärad, Södermanland. Undervisnings- och uppfostringsarbetet bedrivs i enl. med principerna för de tyska "Landerziehungsheime", modifierade efter svenska förhållanden. Från H. Lär. Sem. utex. lärarinnor. Exam. skolkökslär. Infödd språklär. Ett fåtal värtade barn ur goda familjer mottagas. **Anna Sundin, Adr. Herrsätra, Vagnhärad.**

Rektor Laurells Skolhem, (Värmland).

— Sjukklassig elementarskola på landet. — Höstterminen börjar den 20 aug. Effektiv undervisningsmetod. God omvårdnad. Särskild afdelning för vekare individer. Närmare meddelar Rektor Elias Laurell. Vike pr Kristinehamn. (Rikstelefon.)

Husmoderskursen vid Praktiska Hushållsskolan i Lund

börjar ny kurs den 20 aug. 1915. Inträdesfordringar äro att hafva genomgått minst 6 klasser i läroverk eller äga motsvarande utbildning. Undervisn. meddelas i enklare o. finare matlagn., bakt., konservering, födoämnes- o. hälsolära m. m. Prospekt och upplysningar lämnas af skolans föreståndarinnan, adr. **Lund.**

Högre lärarinneseminarier vid Stiftelsen Kjellbergsska Flickskolan omfattar 3 ettåriga afdelningar och meddelar högre lärarinnekompetens. För inträde i afd. I fordras fullständigt afgångsbetyg från 8-klassig flickskola jämte inträdesexamen i ett fåtal ämnen. Inträdesansökningar åtföljda af betygsskrifter, frejde- och läkarebetyg torde före den 25 aug. insändas till Styrelsen. Prospekt på begäran. Göteborg i juni 1915. **STYRELSEN.**

Uppsala Enskilda Läroverk och Privatgymnasium.

Samskola med förb. kl. 6-klassig realskola och 3-årigt gymnasium med dimmissionsrätt till **realskol- och studentexamen;** klass 7 och 8 med **normal-skolkompetens** samt en seminarieklass med utbildning av lärarinnor för **Kindergarten** och småskola. Till gymnasiet 1:ste ring är övergång lämplig från flickskolornas klass 7 (befrielse från tentamen i vissa ämnen efter överens-kommelse). Godkända betyg i realskolexamen och (utom i matematik) betyg med normal-skolkompetens befria från tentamen till ring 1 Redogörelse och förteckning på inackorderingsställen erhållas genom skolans vaktmästare. Rektor och föreståndarinnan under sommaren bortresta, men postadress Uppsala. **Josef Liljeblad. Carola Eneroth.**

Utbildning av lärarinnor för Kindergarten och småskola i Uppsala Enskilda Läroverks seminarieklass. Redogörelse och särskilt prospekt erhållas genom läroverkets vaktmästare.

Josef Liljeblad (postadress Uppsala). **Carola Eneroth** (postadress Uppsala).

Vid Torshälls Trädgårdsskola, Leksand,

finnes plats för ett par extra elever under sommaren. Prospekt på begäran. **Lillie Landgren. Märta Philip.**

Utmärkta organ

för annonsering i landsorten äro följande tidningar:

- Arvika:** Arvika Tidning.
- Borås:** Borås Tidning.
- Engelholm:** Engelholms Tidning.
- Gefle:** Gefle-Posten.
- Halmstad:** Hallandsposten.
- Helsingborg:** Helsingborgs Dagblad.
- Hernösand:** Hernösands-Posten.
- Hudiksvall:** Hudiksvallsposten.
- Jönköping:** Smålands Allehanda.
- Kalmar:** Barometern.
- Karlskrona:** Karlskrona-Tidningen.
- Karlstad:** Nya Wermlands-Tidningen.
- Landskrona:** Landskrona-Posten.
- Linköping:** Östgöta Correspondenten.
- Lund:** Lunds Dagblad.
- Lysekil:** Lysekils-Posten.
- Malmö:** Skånska Aftonbladet.
- Norrköping:** Östergötlands Dagblad.
- Norrteje:** Norrteje Tidning.
- Sköfde:** Skaraborgs Läns Annonsblad.
- Sundsvall:** Sundsvalls-Posten.
- Söderhamn:** Helsingen.
- Södertelje:** Södertelje-Södertörnsposten.
- Uppsala:** Uppsala.
- Västervik:** Västerviks Veckoblad.
- Västerås:** Westmanlands Allehanda.
- Växiö:** Smålandsposten.
- Visby:** Gotlänningen.
- Örebro:** Örebro Dagblad.
- Örnsköldsvik:** Örnsköldsviks-Posten.

HVEM VILL OCH KAN? Mot förlags-inteckning i jordbruksinventarier önskar 32-årig, teor. o. prakt. skolad, ogift jordbrukare ett lån på 8,000 kr. till uppsättning för öfvertagande af förmån. arrende. Ränta och amortering efter öfverenskom. Benäget svar t. »1883—1915», Iduns exp. f. v. b.

Nordisk Familjebok,

Världshistoria, Strindbergs Skrifter m. m. till 5 å 10 kr. pr månad. **NORDISKA BOKAGENTUREN, Stockholm I.**

Siden bortslumpas!

Ett parti prima halfsiden, randigt eller enfärgadt, i moderna färger, säljes till halva priset på grund af obetydlig felväfnad. Afpassadt blustyg kr. 2,30 st. Afpassadt klädningstyg kr. 6,90 st. Två blustyg eller ett kl.-tyg sändas fraktfritt. Aterköpas, om ej till belåtenhet. Skrif genast. Så lågt pris återkommer aldrig. **NORDISKA VARUHUSET, Stockholm.**

Hårarbeten,

ej fabriks- utan hemarbete. Flät or af äkta mjukt naturhår, alla färger, fylliga, 50 cm. längd 4:50, 60 cm. 6:50, 70 cm. 8:—, 80 cm. 10:— kr. Länkar 2:— å 3:50. Klockked-jör 3:50—4:— kr. I öfrigt utföres allt hårarbete. Önskas arbetet af eget hår kan sådant insändas. Först-klassigt arbete garanteras. Om ej till belåtenhet får varan returneras. Sändes utan angifvande af innehåll mot postförskott. **FRU ELVIRA OSBORNE, Vallingatan 27, Stockholm.**

För endast 1 kr.

En Motorbåt å 4,000 kr.
En Motorcykel med vagn å 2,000 kr.
3-rumsmöblemang å 2,100 kr.
I pianino å 1,000 kr.
Bordsilver å 500 kr. m. m. tillsammans

å 25,000 kronor.

Endera af ofvanstående kan erhållas för endast 1 kr. om man tillskrifver

Kummelnäs Småbarnskolonis lotteri, Bryggaregatan 14 D. U., Stockholm.

Utställning och lotterförsäljning hos: Juvelerarne E. Cederin, Örebro, G. Grauman, Falun, E. Johansson, Gäfle, Viktor E. Johansson, Karlstad, Fritz Olsson, Luleå, och C. G. Hallberg i Stockholm, Göteborg, Malmö, Jönköping, Uppsala, Eskilstuna, Sundsvall och Karlshamn.

Om hvarje svensk husmoder använde **"Snabbkokaren"**

skulle millioner kunna sparas i bränn-sleatång. Eldas med affall från ved-boden etc. Kokning på några minuter. Prospekt och intyg sändas gratis och franco. Öfver 30,000 st. sålda i Sve-rige. Pris pr st. 8 kr. fraktfritt mot efterkräf. **C. V. Rundström & Co., Järnaffär, Norrköping.**

Du begagnar väl **Happachs Diamant-Tvål,** husmoderns bästa vän? Om ej, så försök den i dag och öfvertyga dig om, att den gör tvätten bländande vit och arbetet till ett nöje. Kom ihåg, att då du föredrager vår **Svenska** tvättvål före den Engelska, du därigenom gagnar **Sverige** och skaffar arbetsför-tjänst åt **Svenskar.** **HAPPACHS SÅPFABRIKS A.-B. Malmö & Stockholm**

VINOLIA *Tvålar, Parfym och Toalett-Artiklar.*

VINOLIA PARFYMER. Den mest välkomna present man kan gifva en dam, är ett af dessa eleganta etuier. Vi rekommendera särskildt: **Royal Rose, Violette Fleurie, Tulipe d'Or.**

Vinolia Generalagentur: Skepparegatan 6, STOCKHOLM Ö. Dj.

OATINE är ren hafreextrakt. För dålig mage ordi-neras hafregröt; för dålig hy **Oatine** hafrecreme, som re-nar porerna, afågs-nar fräknar och fin-nar samt gifver hu-ten ett ungdomligt friskt utseende. Äkta **Oatine-Creme** i **hvit burk** med **grönt lock;** pris 1,50; 4-dubbel inneh.: 3.—. **Oatine-Snow** i 1,50. Finnas öfverallt samt hos A. W. Nording, Biblioteksg. 11. Birgerjarlsgr. 16 o. Drottningg. 68. Sthlm.

SASOL-TVÅL för toaletten.

är afgjordt nutidens förmämsta **skön-hets-** och barnTvål. Antiseptisk! Med härlig parfym å 60 öre och utan parfym å 50 öre öfverallt, åfven å apoteken.

AKTIEB. SASOL, GÄFLE.

Ferrin

Fås på apoteken **Bästa järnmedel** Utmärkt styrkande. Apoteket Lejonet, Malmö.

Privat bokbinderi. Arbetet utföres väl och billigt. Br. 4586. M-Samuelsg. 41, Johansson.

SKÅNSKA HANDELSBANKEN. **Fonder 21,200,000 kronor.** Stockholmskontor: **Arsenalsgat. 9.** Filialer: **Södermalmstorg 8. Sturegatan 32.** **Deposition** } 4 1/2 % **Kapitalräkning** } **Sparkasseräkning** 4 % **Fondafdelning. Kassafack**

Idun utgifves denna vecka i A och B.